

1-2

Ribič

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

LETO 2025
LETNIK LXXIV
ISSN 0350-4573

Zimska idila (foto: Toni Janežič)

RAZGLASITEV DOBITNIKOV NAGRAD NATEČAJA RZS ZA NAJBOLJŠO RIBIŠKO FOTOGRAFIJO

Dobitniki nagrad letošnjega natečaja RZS za najboljšo ribiško fotografijo na tematiko »Slovenski ribiči-vode-ribe« so sledeči posamezniki:

1 mesto: **Luka Sorč** za fotografijo **•Bohinjsko jezero**, ki za nagrado prejme dnevno ribolovno dovolilnico za muharski revir Mostnica ujemi-spusti (RD Bohinj) ali tridnevno ribolovno dovolilnico za ribolov na Bohinjskem jezeru.

2 mesto: **Evald Mlinarič** za fotografijo **•Jula-rokav Mure**, ki prejme dnevno ribolovno dovolilnico za lov krapovcev ali rib plenilk po izbiri.

3 mesto: **Janez Knešak** za fotografijo **•Marof pri Jurklostru**, ki prejme dnevno ribolovno dovolilnico za lov krapovcev ali rib plenilk po izbiri.

Imenovani prejemniki nagrad lahko le-te prevzamejo na sedežu RZS po predhodni najavi. RZS si pridržuje pravico do spremembe ribolovnih dovolilnic glede na njihovo razpoložljivost.

Marko KRAJNC,
predsednik komisije RZS
za promocijske aktivnosti

dr. Miroslav ŽABERL,
predsednik Ribiške zveze Slovenije

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja
Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 195.
Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen številki 1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo: (01) 256 12 97
tajništvo: (01) 256 12 94
041 738 849
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:
Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si

sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si

tajništvo RZS
tajnistvo.rzs@ribiska-zveza.si

računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si

uredništvo glasila Ribič
glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
Odgovorna urednica:
Nuška Božičnik

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik: Igor Kloboves

člani:
Egon Dolenc,
Vladimir Mikec,
Jure Ušeničnik Schifferstein,
Peter Weibl

ČASOPISNI SVET:
člana:
dr. Jože Ocvirk,
dr. Božidar Voljič

Lektoriranje: Alenka Ličen

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.000 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Grafika Soča, d. o. o.

Vsebina

NATEČAJ RZS ZA NAJBOLJŠO RIBIŠKO FOTOGRAFIJO

Razglasitev dobitnikov nagrad natečaja RZS za najboljšo ribiško fotografijo

Marko Krajnc, dr. Miroslav Žaberl 2

AKTUALNO

46. Kongres CIPS 2025 v Bohinju

Mag. Igor Miličič 4

60 let conskega odbora porečja Ljubljane

Vladimir Mikec 5

Novoletno srečanje s pobrateno RD Celje

Vladimir Mikec 5

DELO RZS

13. Seja Upravnega odbora RZS

Uredništvo 6

OBVESTILA

Razpis XXX. tabora mladih muharjev Osilnica 2025

Aleš Horvat, dr. Miroslav Žaberl 6

PRAVNI KOTIČEK

Koncesije na področju sladkovodnega ribištva

Anže Petrovič, univ. dipl. prav. 7

OHRANIMO NARAVO

Bober – predstavitev Life Beaver projekta

Mag. Igor Miličič 10

DRŽAVNA PRVENSTVA

Ambrož Paljk v 2024 najboljši mladi ribič v lovu rib z umetno muho

Andrej Ledinsk 11

Muharji – veterani v letu 2024

Drago Ornik 14

SREČANJA

Pokal kostanjevice 2024 je osvojila ekipa

RD Brežice 16

Jože Šmejc

ZASLUŽIJO SI NAŠO POZORNOST

Ribiška zlatoporočnica Marija in Drago Zupanc

Jože Šmejc 18

PREDSTAVITEV RIBIŠKIH DRUŽIN

Ribiška družina Hrastnik

Uredništvo; RD Hrastnik 20

RIBIŠTVO

Kralj slovenskih rek pod pritiskom

Aleš Snoj, Jernej Bravničar 22

REPORTAŽA

Muharjenje v Mongoliji

Rasmus Ovesen 25

RIBIČI PIŠEJO

Pašman 2024

Rajko Zajc 28

RIBIŠKA PRIPOVED

Gospodična

Andrej Janc 28

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

Ščukijada na jezeru Mola pri Ilirski Bistrici

Zlatan Kovačević 32

Ribiška družina Hrastnik praznovala 70 let

Sebastjan Bedenik 33

70 let ZRD Primorska

Damijan Magajna 34

Ščukarsko druženje v Zmajevem revirju 2024

Toni Janežič 35

V SPOMIN

Ivan Erker

37

Boris Krizman

37

Damir Salajko

37

Ludvik Švab

37

Iztok Likar

37

Zvonimir Fratrik

37

MUHARSKI KOTIČEK

Mednarodna muharska delavnica v Mozirju

Matej Lajh 38

RIBIČI KUHAJO

Tortila v ponvi z ribjim mesom in zelenjavo

Borut Jerše 39

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:
glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si.

Rokovnik za leto 2025:

Ribič št.:	1, 2	3	4	5	6	7, 8	9	10	11	12
Prispevke oddati do	12. 1.	2. 2.	2. 3.	6. 4.	4. 5.	1. 6.	3. 8.	7. 9.	5. 10.	2. 11.

Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo.

Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovno zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

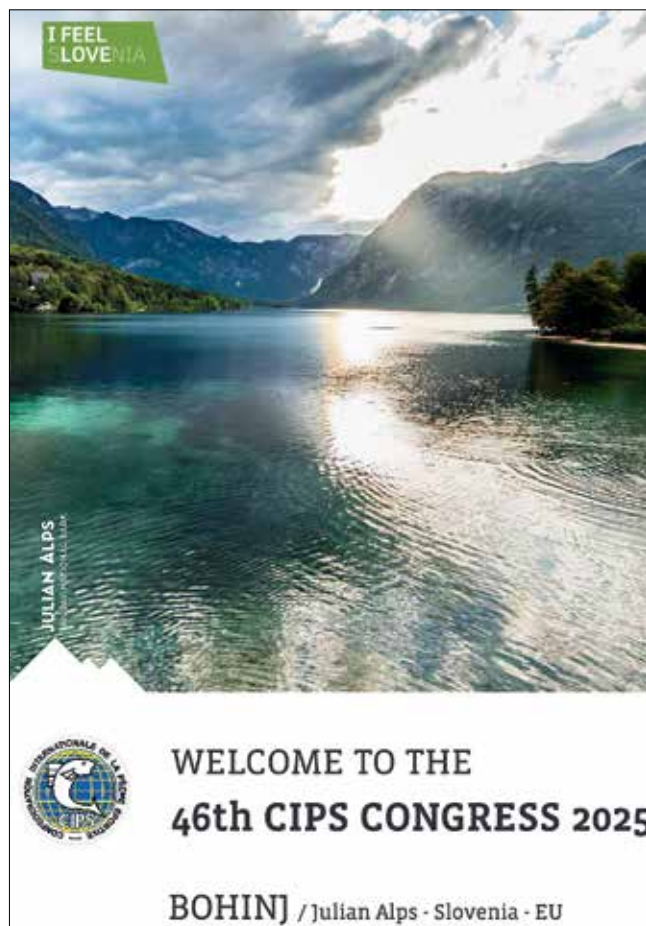
ELEKTRONSKA OBLIKA GLASILA – uredite jo pri tajniku vaše ribiške družine ali na elektronskem naslovu uredništva: glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si.

Uredništvo

46. KONGRES CIPS 2025 V BOHINJU

6. 1. 2025 je potekal že osmi delovni sestanek delovne skupine za pripravo svetovnega ribiškega kongresa CIPS, ki bo potekal med 23. in 27. aprilom letos. Na sestanku so dogovorili še odprte točke predstavitvene brošure za kongres, plačljivega vodenega programa za spremljevalne goste kongresa in kulturni program za vse udeležence. Glede na dejstvo, da bo napovedani kongres istočasno tudi volilni za funkcije v organizaciji CIPS, pričakujemo povečano število delegatov in spremljevalnih gostov. Dan pred samim kongresom CIPS bo RZS prav tako v Bohinju gostila srečanje organizacije RAJP – združenja ribiških zvez nekdanjih republik bivše Jugoslavije. V Hotelu Bohinj se bo odvijala večina sestankov federacij CIPS (za sladke vode, morje in muharjenje), kjer bodo delegati iz 104 članic CIPS tudi nastanjeni. Sam kongres in zaključni program dogodka se bosta odvijala v Bohinj Eco Hotelu v Bohinjski Bistrici, kulturni program za vse udeležence pa se bo odvijal na samem Bohinjskem jezeru in na Voglu. RZS bo na kongres povabila vse ribiške tekmovalne funkcionarje, saj je uskladitev ribiško tekmovalnih aktov pomembna tematika srečanj tekmovalnih federacij. Na kongresih CIPS pa se ne obravnava zgolj in samo problematika ribiških tekmovalanj, ampak imajo pomembno vlogo še skupni naravovarstveni simpoziji. Za vsebino bo sklenjen dogovor s strokovnjaki Zavoda za ribištvo Slovenije o perečim problematikah, s katerimi se srečujemo športni ribiči. Nismo pa pozabili niti na ribolov, zato bodo imeli vsi gostje možnost vodenih ribiških izletov v Bohinju ter na revirjih v bližnji okolici. Za predstavitev pomena kongresa bo RZS v februarju organizirala posebno tiskovno konferenco. 13. 1. 2025 je pisarna CIPS poslala informativno brošuro za kongres skupaj s prijavnico vsem članicam CIPS – FIPS po elektronski pošti in oba dokumenta objavila na svoji spletni strani.

*Mag. Igor Miličič,
sekretar RZS*

Brošura kongresa CIPS

60 LET CONSKEGA ODBORA POREČJA LJUBLJANICE

Konec leta 1964 so se na Vrhniki v gostišču Mantova sestali predstavniki Ribiških družin Vrhnika, Barje, Vevče in Zveze ribiških družin Ljubljana ter ustanovili Conski odbor porečja Ljubljane (Ribiška družina Dolomiti je pristopila kasneje). Predsedujoči je bil Maks Dolničar, predsednik RD Vrhnika. Na sestanku so se dogovorili, da bodo člani Conskega odbora funkcionarji iz vsake ribiške družine. Samostojnost vsake ribiške družine je ostala neokrnjena, čeprav je conski odbor zastopal skupne interese vseh družin oziroma posamezne družine.

V nadaljevanju tega ustanovnega sestanka, 25. novembra 1964, so navzoči sprejeli še naslednje smernice:

- skupni lovni režim,
- vprašanje izenačevanja enotnih vab in števila uplena,

- vprašanje regulacij in melioracij na Barju,
- vprašanje odpiranja in zapiranja zapornic na Ljubljani,
- vprašanje lovnega turizma,
- koordiniranje načrtov vlaganja in finančnih sredstev,
- reševanje skupnih strokovnih vprašanj, inventarizacija in preiskava voda,

- koordiniranje ostalih gospodarskih, strokovnih in organizacijskih vprašanj, ki se bodo pojavljala v okviru družin tega področja.

Delo Conskega odbora še danes poteka po teh začrtanih smernicah, ki so dopolnjene še s tekmovalnim in družabnim življenjem. V preteklih 60 letih je Conski odbor vodil veliko zelo uspešnih akcij, vse v korist ohranjanja rib v porečju Ljubljane kot tudi širše v Sloveniji.

Vladimir Mikec

NOVOLETNO SREČANJE S POBRATENO RD CELJE

10. decembra 2024 smo ob 16. uri v domu ribiške družine Barje organizirali sestanek, ki so se ga udeležile Ribiške družine Vrhnika, Barje, Vevče in Dolomiti skupaj s pobrateno Ribiško družino Celje. Glavna tema sestanka so bile skupne težave na področju vodotokov, gospodarjenja z ribami in vodostajem reke Ljubljane.

V razpravi so predstavniki posameznih družin izpostavili več ključnih izzivov:

• **Neprehodnost ribjih stez:** kljub stalnim opozorilom vseh ribiških družin smo žal ugotovili, da še vedno ni bilo nič storjenega na gradnji novih ribjih stez, ki ribam preprečujejo prosto gibanje, kar neposredno vpliva na njihovo populacijo.

• **Neppravilno delujoče Plečnikove zapornice:** vzdrževalci pogosto ne upoštevajo določene kode za vzdrževanje zgornje višine vodotoka, kar povzroča nihanja vodostaja reke Ljubljane. Ta težava vpliva tako na ribji fond kot na ekosistem reke.

Udeleženci sestanka

**TRGOVINA
Z RIBIŠKO OPREMO**

Sport
DANILO

Danilo Bižal s.p., Smedniška 32, 4000 KRANJ
Tel., fax.: 04/232-50-50, 041 643-194
E-mail: sport.danilo@siol.net Spletna stran: <http://www.sport-danilo.si>

Sestanek je bil zaključen z dogovorom, da pripravimo skupno pobudo za pristojne institucije, ki bo vključevala zahteve po rednem vzdrževanju zapornic in izboljšanju ribjih stez. Hkrati se bodo vse družine zavzemale za tesnejše sodelovanje pri skupnih projektih za ohranjanje vodotokov in ribjih vrst. Sestanek smo zaključili v nevezanem pogovoru ob zakuski, za katero se lahko zahvalimo RD Barje.

Besedilo in fotografija: Vladimir Mikec

13. SEJA UPRAVNEGA ODBORA RZS

Člani upravnega odbora so se na zadnji seji leta 2024 sestali 19. 12. 2024 v Ljubljani. Poleg pregledov zapisnikov sej in realizacije sklepov so bile osrednje teme odlok o oprostitvi plačila koncesijskih dajatev za izvajanje ribiškega upravljanja v celinskih vodah za leti 2024 in 2025, poročilo izbirne komisije za tisk glasila Ribič v letih 2025 in 2026, imenovanje inventurne komisije, realizacija programa v mandatu 2022–2027, obravnava predlogov priznanj v pristojnosti UO RZS, seznanitve s preteklimi in prihodnjimi aktivnostmi.

Odlok o oprostitvi plačila koncesijske dajatve za izvajanje ribiškega upravljanja v celinskih vodah za leti 2024 in 2025 je bil objavljen v UL RS 19. 12. 2024 in obravnava oprostitev koncesijskih dajatev za obdobje druge polovice 2024 in celo leto 2025 za ribiške družine, ki so podale poročilo o škodi v sistem Ajda. MKGP je s tem uresničilo obljubo, zapisano v intervencijskem zakonu. RZS je na MKGP naslovila tudi vprašanje pomoči pri poribljavanju. Glede na to, da Evropska komisija gleda na ribištvo kot na gospodarsko panogo (ribogojstvo), je

realizacija predloga majhna. Decembra 2024 se je iztekla tudi pogodba z obstoječo tiskarno. Po razpisu je na RZS prispelo 7 ponudb, v drugi krog sta bili uvrščeni dve tiskarni, ki sta bili najbolj konkurenčni. Igor Kloboves, predsednik izbirne komisije, je poročal, da so izbrali Grafiko Sočo, saj pri izbranem ponudniku nižje cene distribucije glasila prispevajo k skupni nižji ceni stroškov glasila. Vedeti moramo, da se stroški distribucije nenehno višajo, zato je treba izbrati najbolj optimalno možnost. Do sedaj je realiziranih kar nekaj zastavljenih ciljev, ki so bili zasnovani v začetku mandata 2022–2027. Aprila 2025 je predviden kongres CIPS, za katerega priprave potekajo nemoteno in intenzivno. Predsednik RZS je še poročal, da je RZS na MKGP podala pobudo za namensko rabo sredstev iz ribiškega sklada za pomoč RD po poplavih 2023, in sicer za nakup rib za sanacijska vlaganja v vodotoke; nakup tehnične opreme, potrebne v ribogojstvu ter nakup opreme za izvajanje ribiško čuvajske službe.

Uredništvo

OBVESTILA

RAZPIS XXX. TABORA MLADIH MUHARJEV OSILNICA 2025

Komisija pri UO RZS za delo z mladimi ribiči razpisuje **XXX. muharski tabor mladih ribičev Slovenije**. Razpis velja za mladoletne člane ribiških družin in nečlane, ki so rojeni v letih **2010 do vključno 2013**. Tabor bo v **RD Kočevje**, hotel Kovač Sela 5, Osilnica **od petka, 16. maja, do vključno nedelje, 18. maja 2025**. Taborniki bodo bivali v prostorih hotela KOVAČ.

Pričakovani **prihod in namestitev udeležencev: petek do 16. ure**.

Vsaka prijaviteljica (ribiška družina ali območna zveza ribiških družin) obvezno zagotovi in prijavi mentorja za tabornike iz svojega okolja. Mentor je lahko tudi eden od staršev otrok, udeležencev tabora. Na taboru so lahko prisotni tudi starši otrok, ki so udeleženi na taboru, vendar se morajo prijaviti organizatorju tabora, da jim ta zagotovi rezervacijo bivanja, ki pa je samoplačniška. Za vsake tri tabornike je obvezen en mentor.

Prijaviteljica za mladoletnega člana prispeva kotizacijo v znesku **90,00 €**, za mentorja pa **110,00 €**. Starši otrok, ki niso člani nobene RD, za svojega otroka prispevajo kotizacijo v znesku **120,00 €**. Računovodstvo RZS bo na podlagi prispelih prijav prijaviteljem oz. staršem izstavilo račune, ki morajo biti poravnani pred začetkom tabora.

Vplačanih kotizacij RZS ne bo vračala.

Za prevoz udeležencev na tabor in nazaj poskrbijo prijaviteljice.

Zborno mesto:

Hotela KOVAČ, Sela 5 Osilnica.

Potek prijavljanja:

do 18.4.: RD, ZRD ali klub izbere mladoletne člane za udeležbo na taboru.

do 9.5.: RD, ZRD ali klub prenese kandidate v razpisni seznam v programu KLEN, ki bo odprt od 17. aprila do 8. maja ali do zasedbe prostih mest. Če prijaviteljica ne bo prijavila mentorja, se mora predhodno dogovoriti z eno od sosednjih RD za skupnega mentorja.

Otroke smejo prijaviti tudi starši otrok, ki so včlanjeni v eno od ribiških družin, pa tudi tisti, katerih otroci niso člani nobene od RD. V tem primeru starši sami prijavijo tabornika na naslov RZS do 30. aprila (p. p. 2974, 1001 Ljubljana).

do 13.5.: Strokovna služba RZS pripravi pregled vseh udeležencev tabora (ločeno mladoletne člane in mentorje) po abecednem vrstnem redu RD in klubov ter ga dostavi vodji tabora. Strokovna služba upošteva samo tiste prijave, za katere so prijavitelji nakazali kotizacijo.

Opozorilo: V primeru kakršnih koli zdravstvenih težav otroka ali obvezne diete morajo starši napisati navodila za zdravljenje in jih oddati odgovornemu mentorju.

Posebna ponudba: Starši, ki bi želeli za čas muharskega tabora preživeti vikend v Osilnici, se lahko prijavijo, da jim rezerviramo bivanje po ugodni ceni v hotelu ali kje v bližini.

Lep pozdrav in dober prijem!

Predsednik komisije RZS
za delo z mladimi ribiči:
Aleš HORVAT, l. r.

Predsednik
Ribiške zveze Slovenije:
dr. Miroslav ŽABERL

Foto: spletni vir

§ KONCESIJE NA PODROČJU SLADKOVODNEGA RIBIŠTVA

Uvod

V Republiki Sloveniji so celinske vode razdeljene na 12 ribiških območij, ki se nadalje delijo na 67 ribiških okolišev. Upravljanje z ribiškimi okoliši temelji na sistemu podelitve koncesij ter sklepanju koncesijskih pogodb z izbranimi izvajalci. Pravna pravila v zvezi s koncesijskimi pogodbami so vsebovana v več zakonih, pri čemer lahko opazimo, da je zakonodajalec za posamezna vsebinska področja podeljevanje koncesij posebej uredil s področnimi predpisi. Na področju sladkovodnega ribištva so tako koncesije urejene v Zakonu o sladkovodnem ribištvu (ZSRib) ter Uredbi o koncesijah za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših v Republiki Sloveniji (Uredba). ZSRib ribiško družino opredeljuje kot društvo, ki deluje v javnem interesu in ima sklenjeno koncesijsko pogodbo za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiškem okolišu. Takšna zakonodajna rešitev, ki ribiške družine neposredno povezuje s podelitvijo koncesije za izvajanje ribiškega upravljanja ima prav gotovo zaslombo v dolgoletni tradiciji organizacije sladkovodnega ribištva v Sloveniji, ki temelji prav na ribiških družinah.

Koncesijsko razmerje

V predpisih, ki urejajo sladkovodno ribištvo, ni mogoče najti definicije koncesijskega razmerja, zato je treba definicijo poiskati v splošnejših predpisih s področja koncesij. Zakon o javnozasebnem partnerstvu (ZJZP) vsebuje definicijo koncesijskega razmerja in določa, da je koncesijsko razmerje dvostransko pravno razmerje med državo oziroma samoupravno lokalno skupnostjo ali drugo osebo javnega prava kot koncedentom in pravno ali fizično osebo kot koncesionarjem¹. Vsebinska koncesijskega razmerja pa je v podelitvi koncesije, ki

predstavlja posebno ali izključno pravico izvajati gospodarsko javno službo oziroma drugo dejavnost v javnem interesu.

Zgornja definicija ustrezno pojasnjuje tudi pojem koncesijskega razmerja na področju sladkovodnega ribištva², saj država v okviru navedenega pravnega razmerja podeli koncesijo za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših, kar je dejavnost v javnem interesu. Stranki koncesijskega razmerja pa sta koncedent, ki je Republika Slovenija, in koncesionar, ki je lahko le pravna ali fizična oseba, ki mora izpolnjevati določene predpisane pogoje.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati koncesionar za pridobitev koncesije

V zvezi s pogoji, ki jih mora izpolnjevati koncesionar za pridobitev koncesije, zakon kot temeljni oziroma osnovni pogoj določa, da mora koncesionar razpolagati z ustreznim znanjem na več različnih področjih, ki jih je zakonodajalec ocenil kot bistvene za kvalitetno ribiško upravljanje. Koncesionar mora tako imeti za izvajanje ribiškega upravljanja ustrezno strokovno usposobljene delavke oziroma delavce, ki opravljajo naloge gospodarja, izvajalca elektroribolova in ribiškega čuvaja. Ribiške družine so pravnoorganizacijsko društva, zaradi česar so strokovno usposobljeni delavci običajno člani ribiške družine. V določenih primerih bo število ustrezno usposobljenih delavcev oziroma članov ribiške družine lahko tudi merilo izbire v postopku podeljevanja koncesije in bo lahko tudi pomembno vplivalo na možnost pridobitve koncesije. Zato se izkaže za zelo pomembno, da ribiške družine še naprej vlagajo napore v pridobitev čim večjega števila ustrezno strokovno usposobljenih članov na vseh zgoraj navedenih področjih. Dodaten pogoj za

¹ Glej 26. člen ZJZP.

² Glej VI. poglavje Zakona o sladkovodnem ribištvu.

koncesionarja pa je predpisan v primeru, če ima koncesionar ribogojnico, saj mora zagotoviti tudi izvajanje nalog ribogojca.

Ribiško upravljanje torej ni dejavnost, ki se jo lahko loti kate-rakoli pravna ali fizična oseba, saj mora potencialni koncesionar razpolagati z ustreznim ekonomskim znanjem, sposobnostjo izvajanja elektroribolova ter sposobnostjo nadzora nad ribiškimi okolišmi, ki mu je s koncesijo zaupan v ribiško upravljanje.

Nadalje je določeno tudi minimalno število članov v društvu, ki želi pridobiti koncesijo, saj mora imeti društvo v tem primeru poleg zgoraj navedenega osnovnega pogoja tudi najmanj 30 članic oziroma članov ter ne sme zaračunavati pristopnine, omejevati članstva in mora omogočati nakup ribolovnih do-volilnic tudi ribičem, ki niso včlanjeni v društvo.

Dodatne pogoje za koncesionarje predpisuje Uredba o koncesijah za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših v Republiki Sloveniji.³

Koncesionar mora biti skladno z Uredbo registriran za opravljanje dejavnosti ribištva ter mora biti ekonomsko sta-bilen subjekt, saj ne sme biti v postopku prisilne poravnave, stečaja ali likvidacijskem postopku. Iz postopka pridobitve koncesij so vnaprej izključene tudi fizične ali pravne osebe, ki so v zadnjih petih letih pred objavo javnega razpisa za podelitev koncesije izvršile kaznivo dejanje, ki je povezano s poslovanjem fizične (samostojni podjetnik) ali pravne osebe. Takšna ugotovitev mora seveda temeljiti na pravnomočni in izvršljivi sodbi pristojnega sodišča. Prav tako koncesionar ne more postati oseba, ki nima poravnanih davkov, prispevkov in drugih obveznih dajatev državi.

Za izvajanje nalog v javnem interesu mora koncesionar izpolnjevati tudi prostorske pogoje, saj mora imeti ustrezen prostor za opravljanje administrativnih zadev ter računalniško opremo, ki omogoča dostop do ribiškega katastra.

Način podelitve koncesije in merila izbire koncesionarja

Pravila, ki urejajo način podelitve koncesij na področju sladkovodnega ribištva, so na podlagi 31. člena ZSRib podrobneje opredeljena in zapisana v koncesijskem aktu za podelitev koncesije, tj. v Uredbi o koncesijah za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših v Republiki Sloveniji. Uredba, ki jo sprejme Vlada Republike Slovenije, določa, da se koncesija za upravljanje z ribiškimi okolišmi podeli na podlagi javnega razpisa, ki ga izvede ministrstvo, pristojno za ribištvo.

Pri izboru koncesionarja, ki izpolnjuje vse predpisane pogoje, se kot merilo izbire upošteva predvsem višina ponujene koncesijske dajatve. Zgolj pri več ponudbah z enako višino ponujene koncesijske dajatve pridejo v poštev dodatna merila izbire, in sicer upravljanje z ribogojnimi objekti, ki so namenjeni vzreji vrst rib, ki so v ribiškogojitvenih načrtih predvidene za repopulacijo ter število strokovno usposobljenih delavcev v ribištvo.

Višina koncesijske dajatve predstavlja izključno ceno v postopku podelitve koncesij⁴ na javnem razpisu in se izračuna na podlagi števila vseh razpoložljivih ribolovnih dni in vrednosti ribolovnih dni, določenih za vsak posamezni ribolovni revir posebej. Strokovne podlage za določitev števila razpoložljivih ribolovnih dni za posamezni ribolovni revir, ki se določi v ribiškogojitvenem načrtu, ter faktorja za posamezen ribolovni revir na podlagi kategorizacije ribolovnih revirjev z vidika športnega ribištva pripravi Zavod za ribištvo Slovenije.

Koncesije v sladkovodnem ribištvo se torej podelijo na podlagi javnega razpisa. Uredba določa vsebino javnega razpisa za podelitev koncesije, razpis pa mora med drugim vsebovati predvsem opredelitev predmeta koncesije ter navedbo pogo-jev, ki jih mora izpolnjevati koncesionar. Javni razpis mora

vsebovati tudi označbo začetka in časa trajanja koncesije ter merila za izbiro koncesionarja in izključno ceno koncesijske dajatve. Javni razpis mora med prilogami vsebovati tudi osnutek koncesijske pogodbe, ki se bo sklepala z vsakim posameznim koncesionarjem. Razpis se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in mora trajati najmanj 45 dni od dneva objave.

Uspešnost javnega razpisa je pogojena s prijavi, in sicer je javni razpis uspešen, če je do poteka razpisnega roka za pri-javo predložena vsaj ena veljavna prijava za posamezni ribiški okoliš. Prijava na javni razpis pa je veljavna, če je pravočasna in izpolnjuje vse zahteve javnega razpisa.

V besedilo Uredbe je vključena tudi posebna varovalka, če za posamezni ribiški okoliš ni nobene prijave za prevzem koncesije. Posledica premajhnega števila prijav je v tem, da javni razpis šteje kot neuspešen samo v delu oziroma za ribiški okoliš, za katerega do poteka razpisnega roka ni bila predlo-žena veljavna prijava. V tem primeru se javni razpis ponovi samo za ribiške okoliše, za katere ni bil uspešen. V kolikor tudi ponovni javni razpis za ribiški okoliš ni uspešen, takšen ribiški okoliš ne more ostati brez upravljalca, saj se ribiški okoliš začasno oziroma do podelitve koncesije dodeli v upravljanje Zavodu za ribištvo Slovenije, javni razpis pa se do podelitve koncesije ponovi vsako leto, dokler ni izbran koncesionar. O izbiri koncesionarja odloči vlada z upravno odločbo.

V primeru če v času po izbiri koncesionarja, in sicer v 60 dneh od dokončnosti odločbe o izbiri, ne pride do sklenitve koncesijske pogodbe zaradi razlogov na strani koncesionar-ja, se odločba o izbiri odpravi. Z uredbo je predpisana tudi negativna posledica, ki v tem primeru zadane pasivnega koncesionarja, saj se takšen koncesionar ne more prijaviti na naslednji javni razpis. V primeru izbire bo skrben koncesionar zato poskrbel za pravočasno pripravo vsega potrebnega za sklenitev koncesijske pogodbe.

Vsebina koncesijske pogodbe

Vsaka pogodba mora imeti skladno s temeljnimi pravili obligacijskega prava kot pogoj za njeno veljavnost opredelje-ne oziroma jasno določene bistvene sestavine pogodbe. Na področju koncesij predstavlja bistveno sestavino pogodbe čim bolj natančna opredelitev predmeta koncesije, za katerega se sklepa pogodba, ter določitev višine nadomestila, ki ga mora koncedentu poravnati koncesionar.

Vsebina koncesijske pogodbe je sicer okvirno predvidena že v ZSRib, saj zakonska določba napotuje na minimalni obseg vsebine, ki naj jo pogodba vsebuje. Uredba kot koncesijski akt pa bolj natančno določa obvezne sestavine pogodbe, saj določa, da mora koncesijska pogodba med drugim vsebovati natančno opredelitev ribiškega okoliša, za katerega se podeli koncesija, kar stranki opredelita v prilogi pogodbe, katere del je natančen opis posameznega ribiškega okoliša in karta z njegovimi mejami v merilu 1:50.000. Koncesijska pogodba mora imeti opredeljen začetek veljavnosti in trajanje pogodbe ter višino in način plačevanja koncesijske dajatve. Na podlagi Uredbe se prvo koncesijsko obdobje začne 1. januarja 2009. Obstoječe koncesije pa so se na podlagi petega odstavka 28. člena ZSRib podelile za razmeroma dolgo obdobje, in sicer 30 let, kar obema strankama pogodbe zagotavlja določeno predvidljivost in stabilnost pogodbenega razmerja. Dodatno predvidljivost in stabilnost koncesijskih razmerij na področju sladkovodnega ribištva utrjuje izrecna zakonska prepoved, skladno s katero ni dovoljeno prenesti koncesije na drugo pravno ali fizično osebo, kar je seveda skladno tudi z načinom podeljevanja koncesije zgolj preko sistema javnih razpisov.

Koncesijska pogodba mora nadalje vsebovati opredelitev obveznosti koncesionarja, med katere sodi določitev obveznosti pri načrtovanju in izvajanju ribiškega upravljanja ter oprede-litev nalog, ki jih koncesionar opravlja v javnem interesu. Te

³ Glej 4. člen Uredbe o koncesijah za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših v Republiki Sloveniji.

⁴ Razen v prvi podelitvi, ki je potekala na podlagi prednostne pravice.

naloge so opredeljene že v zakonodaji (tretji odstavek 28. člena ZSRib), zato bi bilo v koncesijski pogodbi smiselno naloge bolj natančno razdelati in opredeliti, ni pa seveda ovir, da se dodatno kot naloge v javnem interesu lahko opredelijo še kakšne druge naloge, ki jih zakon izrecno ne omenja, vendar pa so povezane s koncesijo. Takšna naloga v javnem interesu je lahko na primer tudi podrobnejša opredelitev obveznosti koncesionarja ob morebitnem poginu rib v ribiškem okolišu.

Koncesijska pogodba mora vsebovati tudi opredelitev načina vodenja predpisanih evidenc in poročanja ter naloge ribiške družine glede strokovnega usposabljanja ribičev. Sestavina koncesijske pogodbe pa je seveda tudi opredelitev obveznosti koncesionarja pri izdaji ribolovnih dovolilnic ter obveznosti koncesionarja pri čuvanju ribiškega okoliša in sodelovanju z ribiškim inšpektorjem.

Nadzor koncudenta nad koncesionarjem in načini prenehanja koncesijske pogodbe

Koncudent ima nad koncesionarjem pravico izvajati nadzor, pri čemer je smiselno, da se v koncesijski pogodbi v zvezi z nadzorom določijo konkretne obveznosti pogodbenih strank in ne gre zgolj prepisati zakonske določbe v besedilo pogodbe. Nadzor koncudenta se namreč lahko natančno opredeli z določitvijo pogostosti nadzora, načina nadzora, ki je lahko neposreden ali posreden preko ustreznih poročil koncesionarja, prav tako pa se lahko dolžnost dopustitve nadzora uravnoteži z ustrežno predhodno najavo izvedbe nadzora.

Koncesijska pogodba je sklenjena za določen čas, in sicer za koncesijsko obdobje tridesetih let. Na podlagi 34. člena ZSRib lahko koncesijska pogodba preneha samo na zakonsko določene načine, in sicer praviloma s potekom časa, za katerega je sklenjena, v dveh primerih pa je možno tudi predčasno prenehanje pogodbe.

Predčasno lahko koncesijska pogodba preneha z razdrtjem ali z odvzemom. Navedena zakonska določba je zapisana nekoliko nerodno, vendar pa je jasno, da se na podlagi 14. člena Uredbe koncesijska pogodba lahko razdre le na podlagi sporazuma med koncudentom in koncesionarjem. Razdrtje koncesijske pogodbe torej ne ureja enostranskega prenehanja pogodbe pred potekom časa, za katerega je sklenjena, ampak ureja pravico strank, da se za predčasno prenehanje koncesijske pogodbe dogovorita. Iz navedenega izhaja, da ni možna enostranska odpoved pogodbe s strani koncesionarja pred potekom časa, za katerega je sklenjena. Sklenitev koncesijske pogodbe torej za koncesionarja pomeni tudi obveznost, da bo celotno koncesijsko obdobje vztrajal v pogodbi in izpolnjeval obveznosti iz koncesijske pogodbe.

Koncesijska pogodba lahko preneha tudi enostransko z odvzemom koncesije. Gre za primere, ki jih določa 35. člen ZSRib, in sicer se koncesija odvzame v primerih kršitve pogodbe s strani koncesionarja, če koncesionar kljub pisnemu opozorilu koncudenta v določenem roku ne plača koncesijske dajatve ali v primeru, če sicer neupravičeno ne izpolnjuje drugih obveznosti koncesijske pogodbe. Prav tako je lahko razlog za »krivdni« odvzem koncesije opustitev obveznosti koncesionarja, na področju sporočanja predpisanih podatkov po določbah ZSRib.

Koncesija se nadalje lahko odvzame (ali samo omeji) tudi zaradi razlogov, ki niso na strani koncesionarja, in sicer gre lahko za spremembo namembnosti posameznih delov ribiškega okoliša, začasne omejitve, ustavitve ali prilagoditve vodne pravice, ali ohranjanja narave oziroma iz drugih razlogov, ki so v javnem interesu.

Odločitev za odvzem ali omejitev koncesije na predlog pristojnega ministra sprejme Vlada Republike Slovenije.

Nekoliko neposrečena je določba, da oseba, ki ji je odvzeta ali omejena koncesija, ni upravičena do odškodnine. Odškodnina je namreč nadomestilo za povzročitev škode, ki

pa mora izvirati iz protipravnega ravnanja povzročitelja škode. Po drugi strani pa koncesionar, ki pri izvajanju koncesije povzroči škodo v ribiškem okolišu, za to škodo odgovarja, saj ga bremenijo stroški sanacije, vzpostavitev novega ali nadomestitev prejšnjega stanja ribiškega okoliša.

Ne glede na razloge prenehanja koncesijskega razmerja pa mora koncesionar opravljati koncesijo do izbire novega koncesionarja.

Sklepno

Koncesije na področju sladkovodnega ribištva se podeljujejo za dobo tridesetih let, kar zagotavlja precejšnjo mero stabilnosti in predvidljivosti sklenjenih koncesijskih razmerij. Koncesijske pogodbe, ki so sklenjene za določen čas, bodo z obstoječimi koncesionarji neizogibno prenehale praviloma s potekom časa, za katerega so sklenjene. Ker so koncesijske pogodbe sklenjene za dobo tridesetih let, se zdi, da je ukvarjanje s statusom koncesionarja še v daljnji prihodnosti. Kljub temu pa je dejstvo, da sta že potekli skoraj dve tretjini prvega koncesijskega obdobja, ki se je pričelo z januarjem 2009. Ribiške družine so po trenutni zakonodajni ureditvi zagotovo v najboljšem položaju, da tudi v prihodnje obdržijo status koncesionarjev in uspejo podaljšati pogodbe po izvedbi naslednjega javnega razpisa za podelitev koncesij, kar jim bo omogočilo, da nadaljujejo kvalitetno izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših. Upoštevati gre zlasti dejstvo, da ribiške družine ves čas vlagajo napore v pridobitev in tudi ohranitev ustreznih strokovnih znanj, ki so potrebna za kvalitetno in strokovno izvajanje obveznosti iz sklenjenih koncesijskih pogodb. Opozoriti pa gre na dejstvo, da se po trenutni ureditvi v Uredbi kot najpomembnejše merilo upošteva višina ponujene koncesijske dajatve. Povedano drugače, najpomembnejši kriterij izbire je po trenutni ureditvi ponujena cena za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiškem okolišu. Uredba sicer v primeru prejema dveh ali več enakih ponudb predvideva tudi uporabo drugih meril izbire, in sicer razpolaganje z ustreznimi objekti, namenjenimi vzreji vrst rib, ki so predvidene za repopulacijo in število ustrezno usposobljenih delavcev v ribištvi. V praksi pa si je težko predstavljati, da bi bili v primeru konkurence med več potencialnimi koncesionarji dve ponujeni koncesijski dajatvi lahko povsem enaki. Glede na navedeno se zastavlja vprašanje, ali je višina ponujene koncesijske dajatve res najbolj ustrezna rešitev za glavno merilo izbire koncesionarja za upravljanje z ribiškim okolišem ter ali so tako opredeljena merila izbire res skladna tudi s cilji, ki jih zasleduje ZSRib. Zlahka si namreč lahko predstavljamo primer dveh kandidatov za pridobitev koncesije, pri čemer prvi izbrani kandidat ponudi najvišjo koncesijsko dajatev za pridobitev koncesije in tako izpolni glavno merilo izbire po Uredbi, drugi neizbrani kandidat pa ponudi nekoliko nižjo koncesijsko dajatev, vendar razpolaga z ustreznimi objekti, namenjenimi vzreji vrst rib, ki so predvidene za repopulacijo in ima tudi večje število ustrezno usposobljenih delavcev v ribištvi. Med zakonske cilje je zakonodajalec namreč izrecno zapisal cilje, ki zasledujejo tudi ekološki namen, in sicer v obliki celostnega, predvsem pa trajnostnega načrtovanja in upravljanja rib in etike ribolova.

Anže Petrovič, univ. dipl. prav.

Literatura

Zakon o sladkovodnem ribištvi (Uradni list RS, št. 61/06, ZSRib)

Uredba o koncesijah za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiških okoliših v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 80/07)

Uredba o določitvi meja ribiških območij in ribiških okolišev v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 52/07)

<https://www.gov.si/teme/ribistvo-v-celinskih-vodah/>

Zakon o javnozasebnem partnerstvu (Uradni list RS, št. 127/06, ZJZP)

BOBER – PREDSTAVITEV LIFE BEAVER PROJEKTA

20. 11. je na gozdarskem inštitutu potekala predstavitev Life projekta o bobru v Sloveniji. Glavni partnerji poleg zavoda Lutra so bili še slovenski Zavod za gozdove, hrvaški Zavod za šumarstvo in muzej iz hrvaškega mesta Ivanić Grad. Povezava s Hrvaško je razumljivejša, če vemo, da so bobra naselili v kraju Žutica med leti 1996 in 1998. Že dve leti po naselitvi so se po naravni poti pojavili prvi osebk v Sloveniji, in sicer na Savi in na Krki.

Bober je živalska vrsta, ki s svojim bivanjem spreminja okolje, saj ustvarja pogoje za mokrišča. V preteklosti je bil zaradi kožuhoine pred izumrtjem, na slovenskem ozemlju je v 17. stoletju izginil. Je zavarovana živalska vrsta na področju EU, bobrišča pa so najbolj značilne strukture njegovega bivanja na določenem prostoru. Pretežno se prehranjuje z mehkolesnimi vrstami dreves, najbolj pogosto z vrbo, del prehrane pa so lahko tudi invazivne vrste rastlin, kot je japonski dresnik. Čeprav ima bober malo naravnih plenilcev, kot je npr. volk, pa je vhod v bobrišče vedno pod vodo. Bober najraje prebiva na manjših vodotokih, kjer s svojim zaježevanjem vpliva na zadrževanje vodne gladine. Zanimiv je podatek, da lahko rastlinojedi bober in ribojeda vidra zelo dobro sobivata. Glede človeških vplivov na okolje bobra zelo omejujejo posegi v vodotoke. Težko se izogiba področjem s HE in MHE, zato so na takih področjih ponoči pogosti povozi bobrov na cestah. Na področju HE Krško je bilo zabeleženih pet, na območju HE Vuhred pa šest pvozov bobrov.

V Sloveniji se je začel monitoring populacije bobra z aplikacijo *Bobrosled*, ki deluje po načelu občanske znanosti (angl. *citizen science*). Na predstavitvi je bilo tudi nazorno pokazana pogostost zamenjave med bobrom in nutrijo, z drugim sesalcem, katerega življenjski prostor je tesno povezan z vodnim okoljem. Trenutno stanje populacije pri nas je po mnenju predstavnikov Lutre ugodno in je možno pričakovati naravno širjenje njegove populacije v osrednjo Slovenijo (Ljubljansko barje) in v jadransko povodje (področje Idrije). Del dokaza o rasti populacije se vidi v prodiranju bobrov v območja, ki niso optimalna za njegov razvoj. Po mnenju naravovarstvenikov je v Sloveniji zaskrbljujoč trend poseganja v vodotoke in posledično občutno zmanjšanje obrežne zarasti. Ravno ta nudi bobru največ hrane in materiala za gradnjo bobrišča. Brez te ima bober premalo hrane in posledično nastanejo pogosti konflikti s kmetijstvom (sadovnjaki, njive). Odstranjevanje bobrišč po mnenju predstavnikov organizacije Lutra pomeni dejansko sizifovo delo, ker bo družina bobrov kaj kmalu naredila na skoraj istem mestu nov jez. Po njihovem mnenju odstrel posameznih osebkov bobra ne rešuje problema, mladiči pa dokaj hitro začutijo izpraznjeno ozemlje in ga naselijo. Bobrišča kot dejanski jezovi na manjših nižinskih vodotokih večajo zaloge vode v času, ko nas vse pogostejše pestijo suše. Na predstavitvi je bilo z »areofoto« posnetki pokazano, da so poplave zaradi bobrišč omejene na petmetrski obrežni pas. Težava, dobro poznana tudi nam ribičem, je, da ljudje vse bolj silimo in si prisvajamo tudi ta zaščiteni obrežni pas. Za zmanjševanje konfliktov z lastniki zemljišč je bila razvita kratkoročna rešitev – postopek delne rekonstrukcije bobrišča oz. »bobrobran«. To pomeni nižanje gladine vode pred jezom in s tem zmanjšanje konflikta bober-človek. Pri tem se z dolgo cevjo prek bobrovega jezusa zagotovi pretok vode, ki je bober ne zazna kot grožnjo in ne more popraviti, še vedno pa bobru omogoča zadostno vodno globino – 80 cm za varen bobrov prehod v bivališče.

Bobobran, (foto: arhiv LUTRA)

O vplivu bobra na ribje populacije na predstavitvi ni bilo veliko govora. Po mnenju biologov bi lahko postrvje vrste rib kot dobri plavalci bobrov jez premagali, za krapovce v nižinskih pritokih pa je taka ovira težja. Obstaja domneva, da je ob visokem vodostaju prehod bobrišča možen tudi za ribe, ki so nekoliko slabši plavalci v močnem toku, posebej če je jez delno podrt. Pri ribjih mladikah se postavlja vprašanje gor- in dolvodne migracije skozi konstrukcijo bobrišča, za katero ni bilo predstavljenih konkretnih dokazov. Možno pa je sklepati, da lahko sama struktura bobrišča kot preplet vejevja nudi ribjim mladikam določena skrivališča.

Mag. Igor Miličić, sekretar RZS

Znaki bobrove prisotnosti (foto: arhiv Life beaver)

AMBROŽ PALJK V 2024 NAJBOLJŠI MLADI RIBIČ V LOVU RIB Z UMETNO MUHO

V začetku novembra se je uspešno zaključilo državno prvenstvo za mlade v lovu rib z umetno muho. V tekmovalnem letu 2024 je za naziv najboljšega tekmovalo 16 mladih ribičev iz 6 ribiških družin, ki so se pomerili na štirih tekmah.

Državno prvenstvo v lovu rib z umetno muho za mladince (DP LRM U-18) 2024 je bilo leto, kjer smo zavaljo lažje organizacije tekmovalcev za ribiške družine in hitrejšega prenašanja znanja med tekmovalci uvedli kar nekaj sprememb.

Največja novost v letu 2024 je bila uvedba novega načina sojenja, ki bo ribiškim družinam olajšal organizacijo tekem DP LRM-U18. Nov sistem tekem smo vzeli vzpet po sistemu, ki ga poznamo pri članih, kjer vsak tekmovalec sodi in lovi. Obstoječ sistem smo zaradi manjšega števila prijavljenih tekmovalcev uspeli dodobra prilagoditi tako, da smo uvedli sistem Lovi-sodi-sodi-lovi, pri čemer vsak

Gal Giodani med utrjevanjem šarenke (foto: Andrej Ledinšek)

Najboljši na tekmi RD Medvode s predstavniki RD Medvode (od leve): Jože Zajc, Rajko Zajc, Marcelj Paljk, Ambrož Paljk, Tobija Vuga (foto: Andrej Ledinšek)

tekmovalec 1x lovi na svežem in 1x na že prelovljenem sektorju. Poleg tega po novem sistemu sojenja ribiška družina, ki organizira tekmovalstvo, potrebuje samo enega sodnika (po obstoječem sistemu je organizator moral imeti toliko sodnikov, kot je bilo tekmovalcev) in s tem smo dodobra olajšali organizacijo tekem. Prav tako pa nov sistem sojenja omogoča, da mlajši tekmovalci s sojenjem bolj izkušenim tekmovalcem uspejo hitreje nabirati izkušnje in izpolnjevati svoje ribiško znanje.

V tekmovalnem letu 2024 se je lahko organizator sam odločil, po katerem sistemu bo potekalo tekmovalstvo.

V sklopu izvedbe tekmovalstva v lovu rib z umetno muho za mlade U-18 je bilo v tekmovalnem letu 2024 predvidenih 6 tekem v 4 terminih. Termini so bili razdeljeni v dva spomladanska in dva jesenska termina.

Skupaj je bilo na tekmovalstvo prijavljenih 16 tekmovalcev iz 6 ribiških družin.

Kljub dobremu načrtovanju je bilo tekmovalno leto organizacijsko zelo zahtevno, saj vreme ni in ni želelo sodelovati. Zaradi slabega vremena in povišanih vodostajev smo morali vse tri tekme, predvidene v spomladanskem terminu, odpovedati.

Z organizatorji obeh terminov RD Ajdovščina in RD Medvode smo uspeli dogovoriti nadomestne termine v jesenskem delu tekmovalstva.

Prvo tekmo DP LRM U-18 smo izpeljali šele 7. 9. 2024 (in to je bila edina, v rednem terminu) v organizaciji RD Tolmin na Akumulaciji Most na Soči. To je bila tudi ena

Najboljši mladi muharji s predstavniki RZS (foto: Žiga Brodnik)

Najboljši posamezniki v sezoni 2024 (od leve): drugi Erazem Brodnik, prvak Ambrož Paljk in tretji Gal Giodani (foto: Žiga Brodnik)

prvih tekem DP LRM-U18, ki smo jo organizirali v stoječih vodah in je bila zaradi tega še poseben izziv. Tekmovalci so kljub malo izkušenj na stoječih vodah in kljub zahtevnim razmeram zaradi lova z obale pokazali ogromno tekmovalnosti in vztrajnosti. Kljub težkim razmeram so se mladi ribiči odlično izkazali.

Zmago si je z dvema ulovljenima ribama priboril Erazem Brodnik pred drugouvrščenim Ambrožem Paljkom. Največja ulovljena riba, kar 54 cm dolga šarenka, je tretje mesto prinesla tekmovalcu Ticijanu Paljku.

V septembru smo načrtovali še redni termin tekme v organizaciji RD Bled in oba nadomestna termina za spomladanske tekme, vendar nam je ponovno zagodlo vreme in onemogočilo izvedbo vseh treh tekem.

Naslednja se je tako izvedla nadomestna tekma v organizaciji RD Medvode na prečudoviti, le rahlo povišani Sori. Kljub temu so se tekmovalci odlično odrezali in uspeli ujeti kar 23 rib.

Tretje mesto je tokrat s štirimi ujetimi ribami zasedel Tobija Vuga, drugo mesto si je s prav tako štirimi ribami prilovil Marcel Paljk, zmaga pa je tokrat šla v roke Ambrožu Paljku, ki je pokazal veliko znanja v lovu na ciprinite, ki tudi v lovu rib z umetno muho postajajo čedalje pomembnejše ribe. Za zmago je ujel kar sedem klenov, eno podust in eno šarenko.

Kot da že ni bilo dovolj, nam vreme in visok vodostaj tudi v oktobru nista bila naklonjena, zaradi česar smo morali kljub visoki angažiranosti RD Ajdovščina za izvedbo tekme na Vipavi le-to za leto 2024 dokončno odpovedati, termin za izvedbo dveh tekem v organizaciji RD Bled pa prestaviti v november.

Zadnji dve tekmi v DP LRM U-18 smo tako uspeli

Najboljši trije na tekmi RD Tolmin (od leve): Ambrož Paljk, zmagovalec Erazem Brodnik, Ticijan Paljk (foto: Andrej Ledinšek)

izpeljati šele 3. 11. 2024. Organizatorica tekem je bila tokrat bila RD Bled na reki Savi Bohinjki. Ob prihodu tekmovalcev se je reka Sava pokazala v vsej svoji lepoti in ribjim bogastvom. Kljub strahu, da bo ribolov zaradi zelo poznega termina in hladne vode slabši, se je izkazalo ravno nasprotno. Tekmovalci so na tekmi enostavno sijali, saj so uspeli skupaj ujeti kar 53 rib, z največjo prečudovito kar 67 cm dolgo šarenko, ki jo je uspel ujeti Ticijan Paljk.

Dopoldanska tekma se je odvijala od mosta v Ribnem dolvodno in tekmovalce razveselila z bogato bero šarenk in lipanov. Zmaga je tokrat z devetimi ulovljenimi ribami pripadla Galu Giodaniju za drugouvrščenim Ticijanom Paljkom in za tretjeuvrščenim Erazmom Brodnikom.

Četrto in zadnjo tekmo DP LRM U-18 smo uspeli izvesti v popoldanskem terminu na spodnjem delu tekmovalne trase Save Bohinjke. Tudi v popoldanskem času so se prijemi rib kar vrstili, je pa riba postala aktivna tudi na površini, kjer je predvsem na mirnejših delih reke lipan pridno pobiral suhe muhe naših tekmovalcev. Kljub bogati dopoldanski tekmi pa so tekmovalci tudi popoldan pokazali ogromno znanja in tekmovalnosti, saj jih je med drugim spodbujalo dejstvo, da je v borbi za naslov državnega prvaka še vse odprto. Zmago si je tokrat s sedmimi ujetimi ribami uspel priloviti Ticijan Paljk, pred drugouvrščenim Milanom Mrdenovičem in tretjeuvrščenim Ambrožem Paljkom.

Po zaključeni zadnji četrti tekmi smo se skupaj z vsemi sodelujočimi na zadnji tekmi zbrali v gostišču, kjer smo ob bogati pogostitvi ter izmenjavi izkušenj in ribiških zgodb težko pričakovali razglasitev skupnih rezultatov DP LRM U-18 in podelitve težko prilovljenih priznanj in pokalov.

Na tekmi se nam je tokrat pridružil tudi dr. Miroslav Žabrl, predsednik RZS, ki je že med tekmo s skrbnim

Tekmovalci med tekmo na prečudoviti Savi (foto: Andrej Ledinšek)

Tekmovalac med zajemanjem ribe (foto: Žiga Brodnik)

očesom spremljal tekmovalce, na podelitvi pa je našim tekmovalcem namenil zelo poučen in globok govor ter nato vse mlade nadobudne tekmovalce razveselil z podelitvijo pokalov za najboljše tri tekmovalce.

Tretje mesto v skupni razvrstiti DP LRM-U18 je dosegel Gal Giodani (RD Bled), drugo mesto je dosegel Erazem Brodnik (RD Bled), državni prvak DP LRM U-18 za tekmovalno leto 2024 pa je postal Ambrož Paljk (RD Ajdovščina).

Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil organizatorkam tekem RD Tolmin, RD Medvode, RD Bled in RD Ajdovščina za izvedbo tekem na izjemno visokem nivoju in za veliko fleksibilnost, ki so jo ribiške družine pokazale pri nenehnih iskanjih nadomestnih terminov za izvedbo tekem. Prav tako vse pohvale tekmovalcem, ki so s svojo

tekmovalnostjo, vztrajnostjo, znanjem in pravim odnosom pripomogli, da smo državno prvenstvo zaključili z bogato bero ulovljenih rib, izkušenj in z dejstvom, da smo celotno sezono izvedli brez ene same pripombe.

Kljub vsemu pa ne moremo mimo dejstva, da je bilo kar nekaj tekem odlovljenih z le polovično prisotnostjo tekmovalcev in da se moramo vsi zavedati, da za uspešnimi tekmovalci stojijo ribiške družine, ki preko mentorjev predajajo svoje znanje in izkušnje naprej mladim ribičem. Ključ do kvalitetnih tekmovalcev, ki tekmujejo v tej kraljevi disciplini ribolova in kjer najuspešnejši naše barve zastopajo tudi na svetovnem prvenstvu in ostalih mednarodnih prvenstvih, so ravno ribiške družine, ki svoje mlade ribiče usmerjajo s pomočjo mentorjev.

Andrej Ledinšek

Ribiška zveza Slovenije
Tržaška cesta 134, 1000 Ljubljana

Državno prvenstvo v lovu rib z umetno muho, mladinci - LRM U 18, rezultati skupno 2024

MESTO	TEKMOVALEC	RD	Tekma 1. RD Tolmin	Tekma 2. RD Medvode	Tekma 3. RD Bled	Tekma 4. RD Bled	SKUPAJ kazenske točke
1	PALJK Ambrož	Ajdovščina	2	1	7	3	13
2	BRODNIK Erazem	Bled	1	7	3	4	15
3	GIODANI Gal	Bled	8	4	1	7	20
4	PALJK Tician	Ajdovščina	3	16	2	1	22
5	VUGA Tobija	Ajdovščina	8	3	5	6	22
6	KOSANČIČ Vid	Bled	8	5	4	5	22
7	MRĐENOVIC Milan	Medvode	16	5	6	2	29
8	PALJK Marcel	Ajdovščina	8	2	16	16	42
9	LAHARNAR Taras	Bled	8	16	16	16	56
10	FORTUNAT Vid	Tolmin	16	16	16	16	64
10	ŽGAJNAR Tim	Tolmin	16	16	16	16	64
10	ČUK Tilen	Ajdovščina	16	16	16	16	64
10	PIZZONI Jani	Ajdovščina	16	16	16	16	64
10	JARKOVIČ Max	Bled	16	16	16	16	64
10	POLIČNIK Enej	Mozirje	16	16	16	16	64
10	ŠVENER Urh	Mozirje	16	16	16	16	64

MUHARJI – VETERANI V LETU 2024

Tudi veterani smo uspešno zaključili leto v lovu rib z umetno muho. Prijavljenih je bilo le 26 tekmovalcev, a vseeno je bila konkurenca izredno huda. Zakaj huda? Razlika med »najmlajšim - 50 let« in »najstarejšim - 72 let« je res velika. Res se da težko primerjati 50-letnega in 70-letnega muharja, predvsem na bolj zahtevnih vodah.

V kategoriji veteranov je bilo za tekmovalno sezono 2024 registriranih 26 tekmovalcev. Kot pa je pri veteranih že tradicija, je aktivnih, to je takih, ki se udeležujejo tekm, nekaj manj. Za preteklo tekmovalno sezono je podkomisija predvidela 4 tekme. Sicer je bilo med družinami za izvedbo tekm nekaj manj, vendar nam je uspelo. Izvedbe tekm je v veliki meri krojilo nestanovitno in neugodno vreme. Največ težav smo imeli prav pri zadnji tekmi na reki Dravi.

Zgodaj spomladi smo imeli še srečo z vremenom. Aprila je reka Krka še kar solidna za ribolov, in to so tekmovalci s pridom izkoristili, vsaj nekateri, ki Krko dobro poznajo. Domačini iz RD Novo Mesto so se potrudili in uspešno končali tekmo brez večjih pretresov, brez poškodb, če zanemarimo kakšno prisilno plavanje ali tiste, ki so se tudi samo namočili. Čeprav je, razen enega tekmovalca, ribe ujelo vseh 26 sodelujočih, rezultat ni bil presenetljiv. Zma-

Letošnji najboljši muharji veterani (foto: Drago Ornik).

govalec te tekme po premoru Sandi Škrabar iz Šempetra ni pozabil vihteti muharice in je premočno zmagal, saj je na drugem mestu Korošca Staneta Prednika premagal za dobrih 2000 točk. Sledil jima je Peter Jenko, tekmovalec Radovljice. Da so veterani komaj čakali na prvo tekmo, priča podatek, da so prišli prav vsi registrirani, kar pa se v našem državnem prvenstvu zgodi le poredkoma.

Na drugo tekmo državnega prvenstva smo morali čakati kar celo poletje. Sicer je bila tekma v Mariboru predvidena takoj v začetku julija, vendar kljub prizadevanju mariborskih organizatorjev tekme ni bilo mogoče varno izpeljati kljub dvakratni prestavitvi termina. Tako smo drugo tekmo izvedli šele v septembru.

Prvi vikend v septembru nas je v Celju pričakala umirjena Savinja; čeprav od poplavalne sanacije malo motna in utrujena, je tekmovalcem dala kar nekaj užitka. Seveda so v Savinji kot po navadi prevladovala bele ribe ali cipridi, mrene, kleni in podusti, ulovila pa se je tudi kakšna šarenka, med ulovom pa je bil tudi krap. Pri rezultatih pa na vrhu nič novega. Zopet je zmagal Sandi Škrabar, sicer manj prepričljivo kot na prvi tekmi, drugo mesto je pripadlo Janezu Cerkovniku iz Bohinja, na tretjem mestu pa je pristal Korošec Roman Popič, lanski državni prvak. Tudi celjski ribiči so se zelo potrudili za dobro počutje ob Savinji. In september nam je dal še tretjo tekmo, tokrat na Gorenjskem.

Muharjenje na Dravi je pravi izziv (foto: Drago Ornik).

Savinja v Celju (foto: David Babič).

Najboljši v Bohinju v družbi župana (foto: Drago Ornik).

Najstarejši zmagovalac muharskih tekem (foto: Drago Ornik).

Veteranski državni prvak Sandi Škrabar (foto: Drago Ornik).

V soboto, 21. septembra, nas je v Bohinjski Bistrici pričakalo prijetno sončno jutro. Bohinjski muharji so se zelo potrudili, da nam je bilo ob bregovih Save Bohinjke zelo prijetno, Tudi Sava Bohinjka je pri tem sodelovala, bila je bistra in polna rib. Takšne ugodnosti ne dočakaš kar zlepa, kar so s pridom izkoristili tudi tekmovalci. Sicer jih je tekmovalo »samo« 18, a prav vsi so se veselili ulova. Na vrhu je bila konkurenca zelo huda. Za najboljšega v Bohinju se je enakovredno borilo vsaj 11 tekmovalcev. In prav to izenačenost je dodobra izkoristil najstarejši tekmovalac, pisec teh vrstic, Drago Ornik. Z 72 leti mi je uspelo premagati vso elito, sicer le za nekaj toč, pa vendarle. Za mano je na drugem mestu pristal do sedaj dvakratni zmagovalac Sandi Škrabar, tretji pa je bil Peter Jenko. Da je zanimanje za tekmovalno muharjenje vsaj za veterane v Bohinju veliko, pove podatek, da je tekmovalje spremljal tudi bohinjski župan, ki se je na koncu tudi udeležil podelitve pokalov najboljšim. Čakala še nas je samo zadnja, odločilna tekma. Po teh tekmah pa je bil v veliki prednosti Sandi Škrabar.

Mariborski muharji pa so bili izvajalci zadnje tekme na Dravi. Po vseh neprespanih nočeh in ugotavljanjih, ali nam bo uspelo tekmo izpeljati, smo dočakali dan, ko se nas je reka Drava usmiliła ter nam ponudila približno ugodne pogoje za izvedbo tekme. V nedeljo, 26. oktobra, pa nas je pričakalo lepo jesensko jutro. Po vseh uvodnih formalnostih smo se hitro odpravili na obalo Drave. Jesenski čas je za muharjenje na Dravi zelo zahteven. Voda se že malo ohladi, dravska ciljna riba za muharje (klen, mrena, podust ...) se že umakne v globoke tolmane in vedeli smo, da bo ribolov zelo zahteven. Še tiste vložene šarenke so se razpodelile po tolmunih. Udeležba tekmovalcev pa ni bila kaj prida. Prišli so tisti, ki so še vedno upali, da lahko premagajo vodilnega tekmovalca, tisti, ki so branili visoko uvrstitev, ter tisti pravi muharji, ki jim je bilo muharjenje na Dravi izziv. Bilo nas je 15 vztrajnih in *korajžnih* tekmovalcev. In vendar je tekma na Dravi, predvsem ulov bil sicer pričakovan, a veliko presenečenje, rezultat pa presenetljiv. Zmagovalac mariborske tekme je postal Janko Čeperlin, ujel je 6 šarenk in dokazal, da je mojster na zahtevnih vodah. Za njim se je uvrstil Bohinjec Janez Cerkovnik s tremi ujetimi ribami ter tretji Korošec Roman Popič z dvema ribama. Res da so ribe ulovili tisti, ki so si več »upali« in zabredli v hladno Dravo, vendar vsi niso bili te sreče. Ribo je vpisalo samo 6 tekmovalcev,

med njimi pa ni bilo celo leto najboljšega in vodilnega Sandija. Zato smo vsi nestrpno čakali na končni izračun tekme in končnih rezultatov. Na srečo Sandija ali nesrečo zasledovalcev pa je Sandi imel le toliko prednosti, da je kljub zadnji *nuli* obdržal prednost. Tako smo v prijetnem druženju in ob obilni malici v bližnji piceriji »Baron« proglasili zmagovalce tekme ter skupne zmagovalce. Naziv državnega prvaka v letošnjem letu si je zaslužen priporobil Sandi Škrabar, le 2 točki za njim je bil na drugem mestu mariborski zmagovalac Janko Čeperlin, še za dve točki za njim pa je zaostal tretji Janez Cerkovnik. Na tekmi in podelitvi je sodeloval tudi predsednik RZS in muharski tekmovalac Miro Žaberl. Zaradi odsotnosti na nekaterih tekmah ni posegel po višjih mestih, je pa tudi na tej tekmi pokazal, da je odličen muhar in tekmovalac. Predsednik Miro nam je v svoji zaključni besedi namenil nekaj pohvalnih in spodbudnih besed ter nam v prihodnji sezoni zaželel predvsem zdravja in veliko športnih užitkov.

M.	Priimek	Ime	R. D.	Točke
1	ŠKRABAR	Sandi	SM	19
2	ČEPERLIN	Janko	MO	21
3	CERKOVNIK	Janez	BO	23
4	POPIČ	Roman	KO	25
5	PREDNIK	Stanko	KO	34
6	ĐORĐEVIČ	Branko	SM	39
7	JAMNIK	Matjaž	KO	40
8	ČEKIČ	Fadil	CE	42
9	JENKO	Peter	RO	47
10	KOCJAN	Drago	MB	47

Drago Ornik

POKAL KOSTANJEVICE 2024 JE OSVOJILA EKIPA RD BREŽICE

Na izredno lepi naravni brežini reke Krke v Kostanjevici, ki za izvajanje športnoribolovne panoge v lovu rib s plovcem nudi zelo primerljiva lovna mesta, se nas je navkljub hladnemu jesenskemutru ob ribiškem domu Ribiške družine Kostanjevica zbralo lepo število tekmovalcev z željo osvojiti Pokal Kostanjevica 2024.

Tekmovanje je tako kot vedno lepo organizirala ekipa prizadevnih posameznikov, ki so poprijeli za glavna organizacijska dela: vodja tekmovalstva Robi Hočevar, vodja sodnikov Bojan Bajc, Tomaž Vanič, predsednik tekmovalne komisije RD Kostanjevica, in seveda Jože Zagorc, predsednik RD Kostanjevica, ki je v prijetnem pozdravnem jutranjem nagovoru vsem tekmovalcem zaželel uspešnega ribolova.

V že omenjenem hladnem vremenu ribe ravno niso bile zainteresirane, da bi zaužile s črvi in koruzo obogateni obrok, zato je bil njihov ulov temu primeren.

A zaradi slabega ribjega prijema med tekmovalci ni bilo pretirano opaziti slabe volje, za kar so poskrbeli prizadevni organizatorji, saj smo bili tekmovalci med družabnim tekmovalstvom pozorno okrepčani s toplimi napitki. To nam je vilo dodatno upanje, da le morda ujamemo kakšno platnico ali rdečeoko.

Po sodnikovem signalu, da je tekmovalstvo končano, je tehtanje ulova postreglo s sledečimi sektorsko doseženimi končnimi rezultati:

Najuspešnejše ekipe Pokal Kostanjevica 2024 so z leve: 3. mesto RD Brežice 1, pokalni prvaki RD BREŽICE 2 in 2. mesto VDE 2 RD Kostanjevica.

Prvaki sektorjev z leve: Boštjan Zupanc, Mitja Ravnikar in Bojan Bačič.

SEKTOR A		
Mesto	Ime in priimek	Ulov
1.	Mitja Ravnikar (Posamezniki)	7.360 g
2.	Jože Šmejč (VDE 1 – Kostanjevica)	3.130 g
3.	Rok Novak (RD Sevnica)	2.120 g

SEKTOR B		
Mesto	Ime in priimek	Ulov
1.	Boštjan Zupanc (VDE 2 – Kostanjevica)	930 g
2.	Andrej Petan (RD Brežice 1)	540 g
3.	Jože Špilek (RD Brežice 2)	200 g

SEKTOR C		
Mesto	Ime in priimek	Ulov
1.	Bojan Bačič (VDE 2 – Kostanjevica)	2.690 g
2.	Andrej Novak (RD Brežice 2)	2.340 g
3.	Marjan Barle (RD Novo mesto)	50 g

Sami odličnjaki. Z leve: Mitja Ravnikar, najuspešnejši posameznik tekme, Tomaž Vanič, predsednik tekmovalne komisije v RD, Jože Zagorc, predsednik RD, in Robi Hočvar, vedno zanesljiv tajnik RD in (tokrat) vodja tekmovanja.

Ob razglasitvi rezultatov ni manjkalo dobre volje. Z leve: prvak sektorja C Bojan Bačič v družbi Tomaža Vaniča, predsednika tekmovalne komisije v RD, in Jožeta Zagorca, predsednika RD.

Brez prizadevnih sodnikov ni tekmovanja.

Predsednik Jože Zagorc zna s svojim prijetnim nagovorom vedno dodati *piko na i* prijetnemu ribiškemu druženju.

Skupni seštevek doseženih rezultatov tekmovalcev prisotnih desetih ekip je določil sledeči vrstni red uspešnosti: 1. mesto in s tem osvojitve Pokala Kostanjevica 2024 je na reki Krki s prejetimi 11 negativnimi točkami in z 3.290 g ujetih rib uspelo doseči ekipi RD Brežice 2, drugo mesto je s prejetimi 12 NT in s 3.620 g ujetih rib osvojila ekipa gostiteljev VDE 2 Kostanjevica, tretje mesto je zopet uspelo osvojiti »sosedski« ekipi RD Brežice 1, ki je prejela 13 NT in skupno ujela le 2.370 g rib itd.

Doseženi rezultati potrjujejo, da ribe v zelo hladnem vremenu hrane ne potrebujejo v tolikšni meri kot v prijetnih toplih dneh. Kar od tridesetih prisotnih tekmovalcev, petnajstim (torej polovici), ni uspelo ujeti niti ene ribe – ribice.

Ob vsem tem je bila pomembna sreča pri žrebu sektorja in

lovnega mesta, a pomembna je bila tako iznajdljivost kot tudi predhodna tekmovalčeva priprava za tako zahteven ribolov.

Ob razglasitvi doseženih rezultatov so najuspešnejši tekmovalci prejeli medalje, prve tri uvrščene ekipe pa lepe pokale.

Prijetno ribiško druženje se je pookusnem kosilu končno s pohvalnim nagovorom že omenjenih odgovornih oseb. Slednji in sodniki so zaslužni tudi za uspešno organizacijo tekmovanja. Naš dolgoletni ribiški sotovariš Jože Zagorc, predsednik RD Kostanjevica, je na koncu še poudaril: »V imenu naše RD bi se rad zahvalil donatorjema Ekten d.o.o. in Epis – elektro instalacije iz Gazic in vsem vam za udeležbo z željo, da se v prihodnjem letu zopet vidimo.«

Besedilo in fotografije:
Jože Šmejc

SPOŠTOVANI BRALCI!

Prehodno obdobje elektronske in tiskane oblike glasila se je zaključilo. Bralci, ki ste izbrali elektronsko obliko glasila, boste od februarja 2025 dobivali samo izbrano obliko na elektronski naslov. Vsi, ki pa elektronske

oblike niste izbrali, boste še naprej dobivali tiskano obliko. Še vedno pa lahko pri tajniku vaše ribiške družine ali na elektronskem naslovu glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si uredite, katero obliko glasila želite prejemati.

RIBIŠKA ZLATOPOROČENCA MARIJA IN DRAGO ZUPANC

V našem pestrem življenju je še kako pomembna sreča, ki nas lahko obdari na različne načine, z različnimi nepozabnimi dogodki. Slednji nam lahko veliko pripomorejo, da tok našega življenja mirno teče po poti, ki si jo potihoma želimo.

Za miren tok življenja imajo med drugim pomembno vlogo predvsem trdne medsebojne vezi sporazumevanja, na različnih področjih našega življenja. Med slednjim je neprecenljivo pomembno zakonsko partnersko povezovanje, ki bogati in ohranja skupno družinsko življenje.

Vez neke srečne družinske harmonije se lahko dodatno krepí na različne možne načine, s katerimi se ohranja partnerska nerazdružljivost, kot to tokrat dokazuje naša zgodba srečne družine ribiških zlatoporočencev Marije in Draga Zupanca, ki sta si svoj topli dom ustvarila v kraju Krtince, na obronku Občine Šmarje pri Jelšah, kjer smo ju obiskali ter v prijetnem pogovoru na zastavljena vprašanja spoznali zelo lepo življenjsko zgodbo naših ribiških prijateljev, ki sta nam zaupala sledeče: »Že v otroštvu so me zanimala obrežja voda, v katerih sem občudoval zanimivo lepe ribe. To je bilo na brežini reke Dravinje v kraju Spodnje Lože, ki leži na obronku Občine Slovenske Konjice, kjer smo z mojimi sovrstniki pasli krave in včasih naskrivaj,

ob rečnem toku v skalnem zatišju ob brežini, kamor so se skrile ribe, z golimi rokami tudi kakšno ujeli in jo kar na pašniku spekli.« Drago je nadaljeval: »Ja, to je nepozabno – čudovito najstniško obdobje življenja, ki se ga vedno radi spominjamo. Po končani osnovni šoli sem se vpisal in uspešno končal rudarsko šolo v Velenju, kjer sem se tudi zaposlil, spremenil bivališče ter kot »ribič dnevničar« spoznaval lepote športnega ribolova. V tem obdobju sem na prijateljevi »ohceti« spoznal svojo današnjo življenjsko sopoltnico Marijo iz Križnega vrha pri Slovenski Bistrici, ki se je v tem času izobraževala v gostinski šoli. Kmalu sva spoznala, da sva sorodni duši ter si ustvarila družino v Savinjski dolini, kjer sta se nama rodila lepa hčerkica Suzana in čez 13 mesecev še mali korenjak sinček Drago.«

Pogovor je s prijaznim in zadovoljnim nasmeškom spremljala Dragova žena, naša ribička Marija, in se vključila v zanimiv pogovor z besedami: »Kar nekaj časa nisem vedela, da Drago rad ribari. Še danes ne vem točno, kaj je bil vzrok, da sem odšla z njim na svoj prvi obisk brežine na

Naša zlatoporočenca Drago in Marija Zupanc sta slavnostno zarezala »v torto sreče«.

Skupna fotografija srečne družine iz Krtincev na jubilejno slavnostnem praznovanju.

Njuno dolgoletno srečno življenje dopolnjuje tudi priljubljena ribičija.

Marijin in Dragov vnuk Jaka uspešno nadaljuje ribiško družinsko poslanstvo.

Drago Zupanc ml., tajnik RD Sotla, uspešno lovi trofejne krape; »jabolko ne pade daleč od drevesa«, nas opozarja ljudska modrost.

šempetrski ribnik, ali je bil to le »firbec« ali pa kaj drugega,« z nasmehom poudari naša prijetna sogovornica in nadaljuje: »Vem le, da sem storila prav, saj sem spoznala zanimivo športnoribolovno rekreativno dejavnost, ki te z navdihom, čarom naravnih lepot sprošča in še posebno z ribo v roki osrečuje. Ni se čuditi, da sva se z mojim življenjskim sopotnikom – ribiškim mentorjem Dragom odločila, da sva se leta 1980 včlanila v ribiško družino RD Šempeter ter ob tem družno opravila ribiški izpit.« Ob tem Drago poudari: »Sledili so nepozabni družinski doživljaji z ribiško palico v roki na brežinah voda, kjer sta najina otroka, sedemletna Suzana in šestletni Drago, z veliko vnemo, z leskovo palico v roki, na kateri je bila privezana le debela najlonska vrvica, brez trnika ali bucike, posnemala izvajanje najinega ribolova. Tako je bila ribičija sestavni del našega življenja ob odraščanju najinih otrok. Le hčer Suzano je bolj zanimal ples kot pa ribičija, medtem pa je sin Drago oboževal in treniral smučarske skoke, a ko ni bilo snega, sta bili šola in ribičija na prvem mestu. Drago je po uspešnem šolanju diplomiral iz strojniških ved, si ustvaril svojo družino in z Marijo sva se razveselila vnuka Jaka, ki je danes »zaprisežen krapar«, saj s svojim očetom odideta na lov krapov, ko jima le čas to dopušča. Tako smo v naši družini domala vsi zapriseženi športni ribiči,« je zadovoljno strnil svoje misli Drago, ki nam je še zaupal, da mu je, tako kot ženi Mariji, lov rib s plovcem najbolj pri srcu, saj je na omenjeni športni način ribolova ujel tudi svojega prvega soma.

Ob Dragovem pripovedovanju nam je naša ribiška dušica Marija, ki je s svojim možem uspešno tekmovala v dvojicah in na družabnih lokalnih ribiških druženjih po tekmovalju poskrbela za okusen toplo pripravljen obrok za lačna usta, poudarila sledeče: »Nikoli ne bom pozabila, ko sem pred nekaj desetletji, še kot ribiška dnevničarka, kar bosa do kolen stala v reki Savinji in »na suho potegnila« kar pet velikih mren ter tisti dan premagala Draga. Kadar koli mi je to uspelo, sem bila neizmerno vesela. Danes pa žal le s strahom odidem z možem na ribolov, saj mi moje prizadete oči to omejujejo,« nam v nekoliko užaloščenem tonu zaupa naša ribiška sotovarišica Marija. Ob Dragovi upokojitvi pred dobrima dvema desetletjema (1998) se je družina preselila v hišo v Krtincah (Šmarje pri Jelšah) in se včlanila tudi v RD Sotla.

V omenjeni ribiški družini je Drago deloval kot član upravnega odbora, a se je kasneje odločil za delo z mladimi ribiči. Sin Drago pa že nekaj let opravlja delo tajnika RD Sotla.

Ni kaj, Zupančevi so naša vzorna ribiška družina, ki jih športnoribolovna dejavnost še dodatno povezuje v trdno in srečno družino.

Naj našima ribiškima prijateljema - zlatoporočencema Mariji in Dragu zaželimo še veliko zdravih in z ribiško palico v roki srečnih dni.

Besedilo in fotografije:
Jože Šmejc

RIBIŠKA DRUŽINA HRASTNIK

Uradno se je vse začelo leta 1947 z ustanovitvijo Ribiške zadruge Zasavje. Ta je združevala ribiške družine od Litije do Radeč, ki so upravljale z vodotokom Save in njenimi pritoki od zvonika v kraju Sava do Črnega potoka v kraju Breg v današnji občini Sevnica. Takšna organiziranost je obstajala vse do leta 1954. Po letu 1954 pa so se po posameznih krajih začele ustanovljati samostojne ribiške družine, tako je bila 29. novembra 1954 ustanovljena Ribiška družina Hrastnik. Ustanovni člani so bili Jože Šoba, Edi Selan, Franc Kreže, Ernest Pufler, Franc Bajda in Hans Rotar st. Že dve leti po ustanovitvi

Platnica

Ribiški dom

se je vodstvo RD Hrastnik odločilo, da zgradi lasten ribolovni objekt z namenom vzgoje ribjega zaroda, le nekaj let zatem se je s pomočjo prostovoljnega dela članov in ob pomoči delovnih kolektivov zgradil še ribiški dom.

Leta 2019 je prišlo do združitve ribiških družin Zasavja in Posavja v Zvezo ribiških družin Zasavja in Posavja, kar je združilo ribiče od Litije pa vse do državne meje s Hrvaško.

Leta 2023 pa je ribiška družina Hrastnik dobila v upravljanje še ribnik Ojstro, pri pridobitvi ribnika sta pomembno vlogo odigrala tudi hrastniški župan g. Marko Funkl in seveda občina Hrastnik.

Ribnik Ojstro

Ribnik Ojstro 1

Sava

Sava

Trasa Sava

Zaključek tekmovalne sezone 2024

Skozi vseh sedem desetletij obstoja RD Hrastnik so hrastniški ribiči ostali zvesti svojim načelom pri ohranjanju narave, skrbi za ribji življenjski in predvsem krepitvi ribiške skupnosti.

Osnovni podatki

NASLOV: Ribiška družina Hrastnik, Podkraj 71 A, 1430 Hrastnik

SPLETNO MESTO: stran na Facebooku

Stanje članstva v RD na dan 20. 1. 2025

Kategorija	Število članov
Polnoletni	35
Pripravniki	14
Mladi, študenti	6

Revirji

- Revir Sava 15

Zgornja meja revirja je izliv potoka Doležalek v Savo približno 400 m od bencinskega servisa (gorvodno). Spodnja meja revirja je viadukt Tohij oz. zadnji semafor na cesti iz Hrastnika proti Zidanemu mostu, tam stoji tudi tabla, ki označuje ozemlje občine Hrastnik.

Prevladujoče ribje vrste: platnica, klen, podust, mrena, ogrica, zelenika.

- Ribnik Ojstro

Način ribolova: ujemi in izpusti: krap, koreselj, rdečeperka.

Nakup ribolovnih dovolilnic je možen v ribiškem domu RD Hrastnik.

Tekmovalna dejavnost

RD Hrastnik aktivno sodeluje na tekmovanjih in pri organizaciji tekem v lovu rib s plovcem v Zvezi ribiških družin Zasavja in Posavja (ZRDZP), kjer dosega lepe rezultate.

Delo z mladimi

Delež mladih članov v RD Hrastnik ni na zavidajoči ravni, vendar se s pridobitvijo ribnika Ojstro tudi delež mladih članov v RD Hrastnik povečuje.

*Uredništvo in RD Hrastnik,
Foto: Arhiv RD*

KRALJ SLOVENSКИH REK POD PRITISKOM

Sulec ni le riba, vrhunski plenilec ali zaželena trofeja. Je simbol preživetja vrste, ki se že tisočletja prilagaja spremembam v naravnem okolju, danes pa se sooča z morda najzahtevnejšimi izzivi.

Navkljub svoji mogočni pojavi je sulec zaradi dolgega razmnoževalnega cikla, majhnega števila potomcev in majhne učinkovite velikosti populacije zelo občutljiv na ekološke spremembe, ki jih povzročajo naključni demografski dogodki in človeški posegi v vodotoke.

Nekoč široko razširjena vrsta v rekah Podonavja je danes zaradi uničenja habitatov in pretiranega ribolova močno ogrožena. V Avstriji je sulec izgubil kar 90 % svojega naravnega okolja, medtem ko v Sloveniji še vedno obstaja kar nekaj vitalnih populacij, npr. v srednjem toku Save med Medvodami in Litijo, ki predstavlja najboljše najprejše neprekinjen habitat sulca v državi.

Največja grožnja sulcu v Sloveniji so trenutno načrti za gradnjo hidroelektrarn na srednji Savi, ki bi – če se omejimo le na genetski vidik – lahko prekinile pretok genov med posameznimi populacijami, zmanjšale genetsko pestrost in povečale tveganje parjenja v sorodstvu. Takšne spremembe bi resno ogrozile prilagoditveno sposobnost populacij na spreminjajoče se okolje ter s tem njihovo dolgoročno preživetje.

Za dolgoročno preživetje sulca bi bilo potrebnih vsaj 500 spolno zrelih osebkov v eni populaciji (Ratschan, 2014), kar bi srednja Sava s svojim 50-kilometrskim neprekinjenim habitatom trenutno še lahko omogočala. Sulci so številni tudi v Bohinjki, Ljubljani, Krki in Kolpi, vendar so tam populacije manjše, izolirane in ne tvorijo skupnega genetskega bazena.

Zaradi pomembnosti srednje Save za stabilnost populacije sulca je ohranjanje njenega neprekinjenega habitata ključno.

Genetske raziskave sulca v Avstriji so pokazale, da so tamkajšnje populacije med seboj zelo podobne. Zaradi odsotnosti genetskih razlik jih obravnavajo kot eno samo upravljavsko enoto. To genetsko homogenost pripisujejo intenzivnemu poribljanju z ribogojniškimi osebkami, ki vsi izvirajo iz porečja Mure (Weiss, Marić & Snoj, 2011), kar je povzročilo poenotenje genetskega bazena.

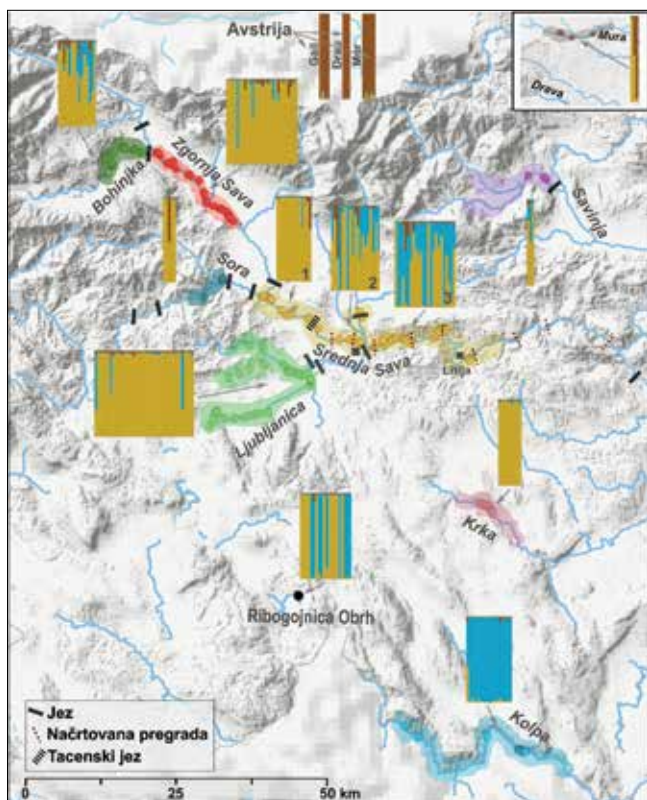
V Sloveniji do leta 2018, ko je bila izvedena raziskava, ki jo povzemamo v tem članku, populacijska genetika sulca ni bila podrobneje preučena. Zato ni bilo jasno, katera najmanjša upravljavska enota bi bila v našem okolju najbolj ustrezna in kakšen pristop bi bil najprimernejši za ohranjanje naravne reprodukcije ter dolgoročnega preživetja vrste.

V Sloveniji zakonodaja ne prepoveduje prenosa sulcev med posameznimi rekami, kar omogoča, da je prenašanje materiala za poribljanje med ribiškimi upravljavci ustaljena praksa. Najbolj pogosto so poribljane Bohinjka ter zgornji in srednji del Save, medtem ko so Ljubljana, Krka in Kolpa manj poribljane.

Da bi opredelili najmanjše upravljavske enote in oblikovali ustrezen pristop upravljanja, smo izvedli obsežno genetsko analizo sulcev po vsej Sloveniji. Poseben poudarek smo namenili srednji Savi, kjer zaradi načrtovane gradnje hidroelektrarn obstaja tveganje za lokalno populacijo. Analizirali smo genetsko

Odrasel sulec, približno 80 cm v dolžino, fotografiran v Savi Bohinjki. (Foto: Benedikt Schöffmann)

Slika 2 – Zemljevid vzorčenja in genetskih podpisov sulcev v Sloveniji in Avstriji. Prikazane so lokacije vzorčenih sulcev (označene s krogi) in njihova genetska struktura (barvni grafi), pridobljena z analizo STRUCTURE (na osnovi mikrosatelitskih markerjev, $K = 3$). Analiza je razkrila tri glavne genetske podpise, značilne za sulce iz Save (rumena barva), Kolpe (modra barva) in Drave (oker barva). Barvni stolpci na grafi prikazujejo deleže teh genetskih podpisov za vsak osebek znotraj populacije. Graf 1 – populacija iz Save pri Medvodah (drstišče); graf 2 – populacija pod tacenskim jezem; graf 3 – populacija v srednji Savi, kjer je pritisk poribljanja največji.

strukturo populacij, preučili razporeditev genetske pestrosti in preverili, ali se ribogojniški sulci razmnožujejo v naravnih vodotokih ter kakšen vpliv imajo na divje populacije.

Vzorci

Do leta 2018 smo v sodelovanju z ZZRS in MKGP zbrali 176 vzorcev (košček plavuti) divjih populacij sulca v Sloveniji. Na podlagi prehodnosti rečnih tokov za sulce (npr. jezovi, pregrade, primernost dolvodnega habitata) smo vzorce razvrstili v 10 geografskih skupin, za katere smo predpostavili, da je genski pretok med njimi onemogočen ali otežen: Bohinjka, zgornja Sava (od Radovljice do Medvod), srednja Sava (od Medvod do

Litije), Sora, Ljubljana s pritoki, Krka, Savinja, Kolpa ter Mura. V analizo smo vključili tudi 12 vzorcev iz Avstrije (Drava, Mura, Gail (Zilja)), ki smo jih zaradi rednega poribljanja z osebki iz Mure in dolgotrajnega izostanka naravnega razmnoževanja v Dravi obravnavali kot eno skupino.

Poleg tega smo analizirali še 20 dvoletnih osebkov, ki so bili potomci divjih drstnic iz Save pri Medvodah ali iz Kolpe in so bili vzrejeni v ribogojnici Obrh Zavoda za ribištvo Slovenije.

Metode

Raziskava, ki smo jo izvedli skupaj z Zavodom za ribištvo Slovenije ob pomoči številnih ribiških družin, je temeljila na analizi mitohondrijske DNA in na 12 mikrosatelitnih lokusih jedrne DNA. Metodološke podrobnosti so na voljo v izvirni znanstveni objavi (Snoj et al., 2022).

Sulci iz Save, Kolpe in Mure imajo različne genetske podpise

Raziskava je jasno pokazala, da se sulci v Sloveniji genetsko delijo v tri glavne skupine, vsaka s svojim genetskim podpisom (Slika 2), ki so značilni za (i) Savo s pritoki (rumena barva), (ii) Kolpo (modra) in (iii) Muro (oker). Genetska diferenciacija med sulci iz Save in Mure je precejšnja ($F_{ST} = 0,18 - 0,26$), še izrazitejša pa je med sulci iz porečja Save ter Mure in populacijo iz Kolpe ($F_{ST} = 0,17 - 0,36$).

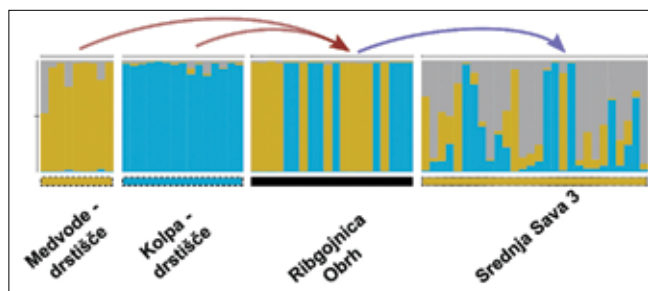
Genetsko enotna kolpska populacija in genetska mešanica v Bohinjki ter srednji Savi

Analiza genetske strukture razkriva, da so vse tri glavne genetske skupine sulcev (savska, kolpska, murska) do neke mere pomešane z osebki iz drugih populacij. Mešanje je najmanj izrazito v Kolpi, kjer prevladujejo domorodni osebki z regionalno specifičnim genetskim podpisom (modra barva na Sliki 2). Podobno enoten – murski podpis s minimalnimi primesmi savskih sulcev opazimo v treh avstrijskih populacijah v Dravi, Muri in Zilji (Gail), kar potrjuje poročila, da v Avstriji prevladujejo murski sulci. Iz slovenskega dela Mure pa smo uspeli pridobiti le tri vzorce, ki jih je analiza opredelila kot savskega, murskega in hibridnega. Na podlagi teh treh vzorcev je težko oceniti, kako zelo je genetsko mešanje prisotno v populaciji, vendar njihova raznolikost nakazuje prenos savskih sulcev v to območje in njihovo križanje z lokalno mursko populacijo.

V pritokih Save (Ljubljana, Krka) je mešanje večinoma nizko, izjema je Savinja, kjer opazimo višjo stopnjo križanja. V Savi pa je genetska mešanica zelo izrazita, predvsem v Bohinjki in srednji Savi. Tu populacijo sestavljajo tako čisti primerki kot križanci lokalnih sulcev, sulcev iz Kolpe in v manjši meri iz Mure. Redno vlaganje sulcev iz Kolpe do leta 2018 pojasnjuje njihovo prisotnost, križanci pa potrjujejo, da na teh območjih prihaja do naravne reprodukcije. Genetske sledi murskih sulcev

Slika 3 – Tacenski jez v Ljubljani, sestavljen iz skalnatih pregrad v spodnjem delu in gladke, ca. 1,8 m visoke vertikale v zgornjem delu. Prehod za ribe, kamnita drča v prelomni špiči, otežujejo skalnate ovire in razgiban teren spodaj (foto: Gašper Renko). Desno: srednja Sava pri Dolu, ki ji grozi zaježitev (foto: Željko Savič).

Slika 4 – Genetska struktura populacij sulca, vključenih v poribljanje srednje Save. Prikazana je genetska struktura populacij sulca, ki sodelujejo pri poribljanju srednje Save (za metodiko glej prilogi k sliki 2): rumena – medvoški genetski podpis; modra – kolpski genetski podpis; siva – lokalni srednjesavski genetski podpis. Puščice označujejo prenose sulcev – od njihovega izvora (drstišča) do mesta vzreje (ribogojnica) in nadalje do mesta izpusta v naravno okolje.

so verjetno posledica naselitve 250 osebkov iz Spodnje Avstrije leta 2001 v Savo pri Radovljici (M. Šparovec, osebno poročilo, 2021). Ker je njihov genetski podpis še vedno zaznaven, kaže, da so se uspešno vključili v lokalni genetski bazen.

Poseben primer je 5-kilometrski odsek med Medvodami in Tacenskim jezom (Slika 3), kjer prevladujejo savski sulci s precej ohranjenim savskim genetskim podpisom (Slika 2, rumena na grafu 1). Čeprav je pregrada pri Tacnu za sulce delno prehodna (Sušnik Bajec et al., 2016), očitno prehodi niso dovolj pogosti, da bi bistveno vplivali na genetsko strukturo medvoške populacije. Ta lokalna populacija ima ključno vlogo kot vir za naseljevanje drugih vodotokov v savskem porečju. Zato je pomembno ohranjati njeno genetsko strukturo in preprečevati vnose nelokalnih osebkov.

Populacija v srednji Savi je samovzdržna

V Sloveniji varstvo sulca in njegovih habitatov nasprotuje državnemu načrtu za gradnjo hidroelektrarn. Direktiva o habitatih iz leta 1992 štiti vrste in njihova ključna območja, vendar le za populacije, ki se lahko dolgoročno ohranjajo same, t. i. naravne populacije. Načrti za izgradnjo hidroelektrarn na srednji Savi pogosto temeljijo na prepričanju, da populacija sulca na srednji Savi ni več samovzdržna, ampak povsem odvisna od poribljanja. Če bi se populacija štela kot 'nenaravna', bi izgubila zaščito po Direktivi, kar bi olajšalo gradnjo hidroelektrarn na tem območju.

Za oceno vpliva poribljanja na populacijo sulcev v srednji Savi smo izbrali tri potencialne vire: odrasle sulce iz Medvod in Kolpe, ki izhajajo iz genetskega bazena za pridobivanje spolnih celic, ter mladice, vzrejene v ribogojnici Obrh, do velikosti, primerne za vlaganje. Te skupine smo primerjali s populacijo v srednji Savi na odseku od sotočja Save z Ljubljano do Litije, kjer je poribljanje intenzivno (Slika 4, srednja Sava 3). Genetska analiza je pokazala tri značilne podpise: medvoškega (rumeni), kolpskega (modri) in lokalnega srednjesavskega (sivi) (Slika 4).

Sulci iz ribogojnice Obrh so imeli bodisi medvoški ali kolpski genetski podpis, kar potrjuje, da je ribogojnica za vzrejo uporabljala sulce z obeh drstišč. Križancev med tema skupinama nismo zaznali, kar pomeni, da so zarod iz Medvod in Kolpe ločeno vzredili brez navzkrižnega oplojevanja.

V srednji Savi smo odkrili kompleksnejšo genetsko sliko, sestavljeno iz vseh treh genetskih podpisov. Poleg rumenega in modrega, ki kažeta vpliv poribljanja, smo zaznali tudi siv podpis, ki je značilen za naravno prisoten del lokalne populacije v srednji Savi 3 (Slika 4). Številni križanci med tremi skupinami dokazujejo, da so vloženi sulci in naravno prisotni osebki del istega reprodukcijskega sistema, kar kaže, da naravno prisotna populacija kljub poribljanju uspešno sodeluje pri razmnoževanju. Če naravne reprodukcije ne bi bilo, bi v srednji Savi našli le rumene in modre podpise.

Močno zastopan lokalni genetski podpis v srednji Savi na-

kazuje, da je naravno prisotna populacija vitalna in se uspešno ohranja – je samovzdržna. Kljub temu je trenutna velikost populacije, ki smo jo v naši raziskavi ocenili na nekaj več kot 300 odraslih osebkov, pod kritično mejo za dolgoročno vzdržnost. Srednja Sava, s svojim 50-kilometriskim neprekinjenim habitatom, bi lahko pod optimalnimi pogoji omogočala gostoto okoli 500 spolno zrelih sulcev.

Gradnja hidroelektrarn na tem območju bi stanje še poslabšala. Enotna populacija bi razpadla na več izoliranih skupin. Majhne populacije pa so bolj ranljive za izgubo genetske pestrosti, ki je ključna za prilagajanje na okoljske spremembe. Prav tako bi se povečalo parjenje v sorodstvu, kar lahko vodi v genske napake in manjšo odpornost na bolezni ali druge stresne dejavnike. Gradnja jezov bi zato močno povečala tveganje za izumrtje sulca na tem območju.

Priporočila se ločeno upravljanje s sulcem glede na porečje

Sava, Kolpa in Drava so rečni sistemi, med katerimi je bila migracija sulcev že dolgo pred človeškimi posegi zaradi velikih razdalj in neprimernih vmesnih habitatov verjetno zelo otežena, če že ne nemogoča. Paleo-hidrološke povezave med savskim in dravskim rečnim sistemom, do katerih je občasno prihajalo v kvartarju, naj bi se dokončno prekinile po koncu zadnje ledene dobe (pleistocen-holocenska prehodna faza pred približno 9.000 leti), ko so se rečne mreže zaradi odtekanja ledeniške vode in izsuševanja Panonskega morja stabilizirale v ločene sisteme. Na dolgotrajno geografsko ločenost teh treh populacij kaže tudi njihova razmeroma velika genetska diferenciacija. Dolgotrajno izoliranost Kolpe s preostalim savskim porečjem v Sloveniji potrjujejo tudi drugi vodni organizmi (rak koščak, lipan in kapelj) iz Kolpe, ki se od svojih savskih sorodnikov filogenetsko jasno razlikujejo.

Na osnovi teh argumentov priporočamo, da se sulce znotraj porečja Save, Kolpe in Mure obravnava kot enote, ki zahtevajo ločeno upravljanje (najmanjše upravljavske enote).

Zaradi različnih ekoloških značilnosti teh treh rečnih sistemov (npr. temperatura vode, hitrost toka, prehranska osnova) lahko h genetskim razlikam prispevajo tudi različni selekcijski pritiski okolja (adaptivna diferenciacija). Ti se bodo ob pričakovanih podnebnih spremembah in naraščajočih povprečnih globalnih temperaturah verjetno še poglobili. Čeprav raziskave adaptivnih genov, ki bi tovrstne pomisleke dokončno potrdile, še niso bile izvedene, bi bilo zaradi previdnosti smiselno to možnost upoštevati in preprečiti mešanje teh geografsko ločenih populacij.

Z veseljem poročamo, da na osnovi omenjenih priporočil upravljanje sulca iz savskega porečja in Kolpe zadnjih nekaj let že poteka ločeno.

Aleš Snoj in Jernej Bravničar

Literatura in viri:

Ratschan, C. (2014). Aspekte zur Gefährdung und zum Schutz des Huchens in Österreich. *Denisia*, 33, 443–462.

Weiss, S., Marić, S. & Snoj, A. (2011). Regional structure despite limited mtDNA sequence diversity found in the endangered Huchen, *Hucho hucho* (Linnaeus, 1758). *Hydrobiologia*, 658(1), 103–110. <https://doi.org/10.1007/s10750-010-0453-y>

Sušnik Bajec, S., Zabrc, D., Šantl, S., Podgornik, S., Jenič, A., Čarf, M. in sod. (2016). Izdelava strokovnih podlag za ohranjanje habitatov in populacije sulca na območju srednje Save; Zaključno poročilo CRP "Zagotovimo si hrano za jutri" 2011 – 2020. Ljubljana

Snoj, A., Bravničar, J., Zabrc, D. & Sušnik Bajec, S. (2022). Conservation genetics study of huchen in Slovenia recommends river system-based management and indicates self-sustainability of the middle Sava population. *Aquatic Conservation: Marine and Freshwater Ecosystems*. 32:1171–1183. <https://doi.org/10.1002/aqc.3834>

MUHARJENJE V MONGOLIJI

Ali sanjate o tem, da bi videli nekaj najbolj oddaljenih in nedotaknjenih rek našega planeta in izkusili odličen ribolov salmonidov, kot je bil nekoč? Potem je Mongolija prava za vašo novo pustolovščino. Toda pozor, morda boste morali pohiteti ...

Stojim ob veličastni reki. Na njenem severnem delu je ruska meja. Nizvodno teče reka na rusko ozemlje, preden se odcepi in nadaljuje pot skozi pusta visokogorja. Vendar me ne skrbi, ne bomo se odpravili tako daleč. V naslednjih šestih dneh nas čaka približno 100 kilometrov močno razvejane reke; tudi če bi nadaljevali dodatnih 100 kilometrov po toku navzdol, bi bili še vedno v Mongoliji, ki je najredkeje poseljena država na svetu, geopolitično pa leži med velesilama Rusijo in Kitajsko.

Smo v zgornjem toku te oddaljene, slikovite reke, ki izvira v območju gorskih vršacev, kjer naj bi bil pokopan Džingiskan, veliki mongolski vojskovodja. V času svojega razcveta, v 13. stoletju, je Džingiskan nadzoroval večino Daljnega vzhoda s kopnim v približni velikosti afriške celine, kar je približno 30 milijonov kvadratnih kilometrov. Džingiskanov imperij je bil največji v svetovni zgodovini in je razpadel, potem ko so njegovo vodstvo podedovali in razdelili njegovi štirje sinovi.

Danes je ustanovitelj, Džingiskan, le oddaljena, idealizirana legenda za približno 3,4 milijona prebivalcev Mongolije, simbol preteklosti veličine. Geografsko gledano država po obsegu ostaja med dvajsetimi največjimi na svetu, vendar je v mnogih pogledih le senca svoje nekdanje veličine, obremenjene z ruskim kulturnim imperializmom, indoktriniranim marksizmom in neusmiljenim izkoriščanjem v času Sovjetske zveze. Njeno prebivalstvo je zdaj zaznamovano z drastičnim preobratom iz tradicionalnih nomadskih načinov življenja v način industrijske proizvodnje sodobne družbe.

Morda najbolj privlačen vidik Mongolije je lahkotnost, ki zajame človeka, ko jo obiše.

Muharjenje v Mongoliji. Obupno si želim, da bi reka in njena veličastna okolica ostali zamrznjeni v času.

Uspešen je tudi ribolov s čolna. No, ponekod je praktično nujno uporabiti čoln.

Širjave mongolske divjine ...

Umik iz civilizacije

Bilo je v resnično olajšanje, ko je naša popotniška skupina zapustila glavno mesto Ulan Bator in se odpravila čez neskončne prostrane ravnice do prazgodovinske, globoke in vijugaste struge naše ciljne reke, kamor smo se namenili loviti. 1,7 milijona ljudi, kar je približno polovica mongolskega prebivalstva, zdaj živi v Ulan Batorju, hitro rastoči, živahni in občasno sodobni prestolnici, ki jo mnogi Mongolci vidijo kot svetilnik za čudovito prihodnost.

Z razdalje zdaj vidim jasneje: da se mi Ulan Bator zdi nič drugega kot umazana, morda celo cinična prestolnica, primerljiva s številnimi drugimi; odtujena, neskladna in vedno na robu propada. Po mojem mnenju ni nobenega dvoma, da se veličina Mongolije skriva predvsem v njeni osupljivi naravi. In zdaj smo se znašli sredi nje.

Naša ciljna reka se kasneje pridruži drugim večjim rekam in postane Amur, ki se uvršča med 10 najdaljših rek na svetu s skupno dolžino dobrih 4500 km. Ustje Amurja, ki se nahaja v Sibiriji in je obrnjeno proti ruskemu otoku Sahalin, je reka, široka več kot 10 kilometrov.

Kalne vode

Predstavljam si, da je daleč po toku navzdol reka Amur stalno napeta in motna, kalna, in sicer zaradi obilnih usedlin. Pred nekaj meseci, ko sem načrtoval naš izlet in se ga tako zelo veselil, sem imel o naši reki, na katero smo se namenili loviti, popolnoma drugačno sliko. V

Prijemov teh elegantnih in velikih salmonidov se pač nikoli ne naveličaš ...

Tihožitje z muharsko opremo in umetnimi muhami za muharjenje v Mongoliji.

Poleg tajmenov živijo v mongolskih rekah tudi lenoki, amurski lipani, nekatere vrste belic, boleni, menki ...

Še eden od ulovljenih lepotev.

zgorjem toku, v goratem območju, ki služi kot izhodišče za ribiške dogodivščine, kot so bile naše, je reka v tem letnem času običajno kristalno čista. Ampak ne zdaj ...

Cele tedne je neprekinjeno deževalo. Reka je narasla in dobila barvo močne turške kave, ribiči pa morajo z njenimi tokovi biti trd boj za vsak prijem, vsako ribo. Rečni tokovi so izjemno močni, brežine spodkopane, drevesa izravana, nastale so nove zaledne in stranske struge. Ponekod je reka celo za izkušene ribiške vodnike povsem neprepoznavna.

Toda v ribolovu moramo ostati praktični. Nima smisla zagotavljati čustvenega prostora za obup in brezup. Namesto tega se skušamo dvigniti nad razmere in iščemo majhna okna v reki, kjer lahko tok, globina in pokrov dajejo upanje za udar. Muhe vržemo blizu brežine, pod previsna drevesa in spodrezane brežine ter za delno potopljena drevesa in koreninske sisteme.

Ribolov je v takih pogojih težka, pogosto tvegana igra. Zdi se mi podobno, kot bi poskušal zadeti košarkarski koš z zadnjega dela tovornjaka, ki drvi po neravni makadamski cesti. En nenatančen met in nemočen zapneš vabo nekam v brezkončne podvodne ovire. Tudi veslanje s čolnom proti toku, da bi rešili zapeto vabo, pride le redko v upošteev, zato ribiču ne preostane drugega, kot da vabo utrga – z glasnim pokom predvrvice. Nato zapravljate dragoceni čas z navezovanjem nove predvrvice (dostikrat tudi vrvice) in seveda dragocene vabe na trnku velikosti 10/0, na katerega ste nekoč z veliko ljubezni in natančnosti pritrdili ogromno količino vezalne niti, za polovico veeverice dlak, velikodušno količino blestečih se vlaken, preje in 3D oči – brez uresničene slave ulova.

Natančni meti z muharico, akcije #10, tonečimi vrvicami in muhami v velikosti majhnih veveric ni enostavna in vsakdanja stvar, vendar se – ko prepotuješ več kot 6000 kilometrov in si na poti že tri dni – pač prilagodiš pogojem, kakršni so. Posledično ne mine dolgo,

preden naše muhe pristanejo tam, kjer morajo. In začitimo prijem! Z meti in razmislekom, kje loviti, se sreča prične nagibati na našo stran.

Spomini

Ob zadnjem obisku te reke sem imel srečo, da sem ujel skoraj 125 cm dolgega tajmena – brezhibno lepo ribo arhaičnega videza, ki je ne bom nikoli pozabil. Toda ko se ozrem nazaj na potovanje, nosim v srcu nekaj drugih stvari, ki izstopajo prav tako živo kot moj sanjski ulov: rečni odseki z globoko in skrivnostno vodo pod značilnimi, skoraj kiparsko oblikovanimi skalnimi osamelci; ezoteričen bel sneg na rečnih bregovih, bleščeč in kristalen pod lesketajočo se popoldansko svetlobo; zvok prasketanja brezovih drv v peči šotora v mrzlem jutru, kjer vonj po sveže pripravljeni kavi na tabornem ognju razkrije obljubo takojšnje toplote in sreče; globoki pogovori v soju utripajočih sveč do poznih večernih ur in živahni obrazi – med njimi dva ameriška upokojenca, oba krepko čez 80 let, ki sta – kljub ozeblim rokam, zakrpanim s sekundnim lepilom in zmehčanim z vazelinom – lovila bolj zavzeto in dlje kot kdorkoli od nas, mlajših čez dan, zvečer pa sta pila in se smejala srčneje od drugih.

Zanima me, ali sta gospoda zdaj, 10 let pozneje, še živa. Ob takšnih spominih se mi zazdi, da niso pomembne samo ribe, ki jih ulovimo. Tudi izkušnje z različnimi kulturami in ljudmi, s katerimi delimo izkušnje, so izjemnega pomena. Pomenijo mi več, kot sem se kdaj koli prej zavedal.

Odlična družba

Na potovanju naju z bratom spremljata dva marljiva norveška poslovneža; čudovit in zabaven par ribičev, ki bi – nedvomno – pogosteje lovila, če ne bi bila tako neločljivo povezana z delom upravnih odborov, investicijskimi projekti in procesi strateškega odločanja mogočnih finančnih imperijev.

Veličastni tajmen, prelepa, prastara riba, sorodnica sulca.

Tudi brat Anders se je vpisal med uspešne ribiče, ki so ujeli tajmena.

Večeri v šotoru so polni vznesenih vzklikov in glasnega smeha. Svetovni splet je dosegel vsak kotiček Mongolije in mongolska ljudska in rock glasba, ki jo poslušamo preko različnih ponudnikov glasbe, ustvarja ambientalno vzdušje, zaradi katerega rdeče vino, pivo in lokalna vodka tečejo še bolj vneto. Žalostno pa je seveda to, da nihče od nas – načeloma – ni imun na pregledovanje e-pošte, SMS-sporočil, družabnih omrežij in novic. Dejstvo, da imamo dostop do svetovnega spleta sredi divjine, nas opominja, da je Mongolija država v razvoju in ga ni kotička na našem planetu, ki bi bil izven dosega tehnoloških, industrijskih in potrošniških interesov. Tradicionalni mongolski nomadski način življenja razpada, lokalno prebivalstvo pa se zbira (in živi) v manjših in večjih vaseh, kjer so boljše možnosti za stalno delo in dostop do (zahodnih) potrošniških dobrin in »simbolov« blaginje.

Ob reki je zelo malo naselij, vendar se zdi, da civilizacija prodira v njeno intimo. Nekega popoldneva, na našo veliko žalost, nenadoma zapeljemo pod ogromen, na novo zgrajen avtocestni most. Nima povezave z nobenim obstoječim cestnim sistemom, vendar ni dvoma, da bo kmalu v uporabi. V številnih gorovjih Mongolije leži bogastvo v obliki dragocenih mineralov in kovin, kar vedo tako mongolska država kot njene sosedje. In državo bodo zaradi tega bogastva še preoblikovali: državo, lokalne skupnosti, njihovo kulturo in naravo.

Spreminjajoča se reka

Čez teden, tekom našega obiska, pritisne nočni mraz, odtenki ob reki pa postajajo postopoma intenzivnejši. Macetni in breze ob rečnem bregu žarijo in žarijo pod temno modrim nebesnim svodom, občasni grmi borovnic rdečijo nad še vedno sočno zeleno travo ter nas neslišno vodijo globlje in globlje v to očarljivo stvaritev narave – bolj čutno opojno kot celo najbolj barvita Van Goghova slika.

Morda najbolj privlačen vidik Mongolije je lahkotnost, ki zajame človeka, ko jo obišče. Kar stopiš, združiš z veličastno naravno lepoto

Izbor umetnih muh za muharjenje v Mongoliji.

še amursko ščuko, amurskega lipana, različne belice, soma, bolena, menka in – seveda – tajmena.

Največkrat ujamemo tajmene v delu reke, ki je med glavnim tokom in povratnim tokom, v na videz vrtinčastem, a mirnejšem delu vode. Prijemi so slučajni in kljub dejstvu, da v reki živijo primerki, ki so daljši od 1,5 m, ujamemo večinoma primerke v razponu od 60 do 90 cm. Izjemno težke razmere preprosto niso naklonjene srečanju s pravimi rečnimi »pošastmi«.

Moj največji tajmen, ki sem ga uspel ujeti tekom izleta, se zažene za ponujeno muho tretji dan ribolova; prijem zabeležim v majhnem stranskem kanalu reke, kjer kupi naključno raztresenega kamenja prekinjajo rečni tok pred velikim ovinkom, v katerem se zaspana zaledna voda vrtinči ob razrašenih zlatih in trstičju. Muho zagradi hitro in na trdo. Nato sledi srdit odpor in divjanje miščastega telesa skozi kalno, rjavo vodo, razdraženo, besno. Z veliko muho v gobcu cikcakasto divja skozi rečni tok. Odločno in potrpežljivo zaustavljam njegove pobege, pustim, da muharica prevzame vse silovite pobege in počakam na primeren trenutek, da ribo usmerim proti površini in v podmetalko.

Kmalu za tem, ko riba zdrsne čez okvir podmetanke, je videti velika in majhna hkrati. Meter in še nekaj centimetrov dolg salmonid je velik že sam po sebi. Toda v primerjavi z nekaterimi tajmeni, ki sem jih ulovil na prejšnjih ribiških popotovanjih, se zdi presenetljivo majhen. Peter Fong, glavni vodnik na potovanju, je ob meni – tako kot zadnjič, pred 10 leti, ko sem prelisil svojega najdaljšega tajmena do zdaj. Ribo izpustim in nenadoma me preplavi val večplastnih čustev.

Obupno si želim, da bi reka in njena veličastna okolica ostali zamrznjeni v času. Vendar se popolnoma zavedam pasti romantičnega opazovanja skozi očala antropologa. V Mongoliji še vedno obstaja neokrnjeno ribištvo, a ni ga človeka in kraja, ki se ga duh časa ne bi dotaknil. Po deželi pihajo vetrovi sprememb. In čeprav lahko to, te spremembe, pri vsakem muharju vzbudijo določeno nostalgčno žalost, je na drugi strani verjetno le malo Mongolcev, ki bi si želeli drugače.

Reka se bo še naprej uvrščala med najbolj oddaljene, divje in nedotaknjene reke na svetu. Je prevelika in preveč divja, da bi jo lahko ukrotili, vendar ni več popolnoma ločena, izolirana od časa, ni več imuna na hiter razvoj mongolske družbe. Tišina je nepreklicno prekinjena.

Ko naredim zadnji met in se začnem psihično pripravljati na dolgo pot domov, se počutim, kot da se počasi prebujam iz sanj. Doživel sem še eno veličastno, poučno in zabavno ribiško potovanje po reki, polno čarobnih trenutkov. Na poti smo stkali nova prijateljstva, v spomin so se vtisnili neizbrisni spomini in povsem preplavljen s čustvi, malce omamljen od njih, a popolnoma buden se zalotim, da sem poln prenovljene odločnosti. Ponovno se moram vrniti v to reko, v raj, v družbi dobrih ljudi. Prej kot slej se bo to zagotovo zgodilo ...

Rasmus Ovesen

Fotografije: Rasmus Ovesen in Anders Ovesen

PAŠMAN 2024

V lanskem oktobru smo se na ribolov odpravili Jože Jelačič, Andrej Breznik, Jože Lukman, Rajko Zajc, Marko Koračin in Andrej Medved - Medo. Prvi štirje smo bili nastanjeni skupaj v hiški, kot običajno, Marko in Medo pa sta bivala v hiški, nekaj 100 metrov oddaljeni od nas.

Najeli smo tri čolne (pasare) z izvenkrmnim motorjem, moči 6 konjev. Na vsakem čolnu smo bili po en par, seveda je moral vsaj en imeti izpit za vodenje čolna.

Jaz sem bil, kot po navadi, skupaj z Jožetom Lukmanom. Prvi dan smo zvečer lovili lignje na način, da za seboj vlečeš vabo, podobno enodelnemu voblerju, ki ima namesto trnka na koncu v krogu nameščene ježkaste bodice. Tek motorja je bil malenkost višji kot v mirnem teku, zavora na kolescu je bila nastavljena na rahlo, oddaljenost pušče od čolna je bila več kot 40 m. Ko lignej zgrabi vabo, motor takoj prestavimo v prosti tek, zavoro privijemo in lignja počasi privlečemo do čolna. Potem ga toliko dvignemo, da z dvema ali več brizgi izbrizga vodo in postane lažji. Takrat se umiri, zato ga lahko na hitro spravimo v posodo ter narahlo pokrijemo s pokrovom. Pokrov odmaknemo toliko, da lahko odpnemo vabo in ga takoj poveznemo nazaj. To je najbolj preizkušen način uplena, če ne želiš biti poškopljen s črnilom. Preden sva se z Jožetom naučila tega načina, naju je prvi lignej skupaj s čolnom dobro pobarval. Ta večer sta posadki obeh čolnov ulovili skupaj 18 lignjev.

Naslednji dan sta se Jože Jelačič in Andrej Breznik odpravila na mesto osamljenega svetilnika v smeri Kornatov. Andrej je za seboj vlekel vobler, dolžine 20 cm. Kasneje je povedal, da mu je sredi poti do svetilnika velika riba zgrabila vabo, mu odvila vso vrvico ter kljub zategnjeni zavori, ki naj bi jo vrvica še zdržala, na

koncu vse skupaj odtrgala. Verjetno je bila tuna izredne velikosti, za katero je bil pribor za težo 50 kg prešibak. Ta dan je Jože Jelačič pri svetilniku ujel 3 lepe brancine. Marko Koračin in Andrej Medved - Medo pa sta šla najprej naloviti iglice za vabo. Ko sta imela dovolj nalovljenih iglic, sta jih namestila na posebno navezo treh trnkov, jo spustila vsaj 50 metrov od čolna in jo za sabo vlekla s hitrostjo prostega teka motorja. Oprema: palica, ribiško kolesce, glavna pletenica in najlonska predvez s trnki, debelina najlona, 0,50 mm. Zavora na kolescu mora biti nastavljena v pričakovanju, da bo iglico zgrabila kakšna lica.

Midva z Jožetom Lukmanom pa sva se odpravila loviti manjše ribe. Ko sva se pripeljala na mesto, ki je običajno obetal dober ulov, sva pričela z ribolovom. Lovila sva na dno, spodaj utež od 40 do 60 g, na navezi pa trije trnki z vabo. Za vabo sva uporabila košček slane sardele in lignja. Po eni uri ribolova sva ujela le nekaj volkcev in majhnih pajkov. Sklenila sva, da se premakneva na drugo mesto. Ko sem potegnil zaganjalno vrvico motorja, se je ta izvlekla nekaj centimetrov, nato pa je vse skupaj zablokiralo. Na vse mogoče načine sem skušal vrv sprostiti, pa je bilo vse zaman. Občutek ni bil dober, še dobro, da je bilo morje mirno. Jože je poklical posadko drugega čolna, da naju je prišla odvleči do mesta, kjer nas je že čakal skrbnik čolnov Marin. Povedal sem mu, kaj se je zgodilo. Skupaj smo odpravili napako in motor nama je do konca

Ekipa brez Marka Koračina

Brancini med peko

Pečeni brancini za večerjo

Andrej Breznik z lico

Rajko Zajc z lico

naših ribolovnih dni služil kot nov. Ta dan z Lukmanom nisva šla več na ribolov, pripravljala sva ribe za ribjo juho in peko. Pozno popoldan sta se vrnila z ribolova Jože Jelačič in Andrej Breznik ter zmagoslavno za repe držoč pokazala vsak svojo lico. Prva je tehtala blizu 3 kg, druga pa 4 kg.

Med vsemi tremi posadkami je veljal dogovor: kdor prvi ujame lico, jo bo žrtvoval za skupno kosilo. Prvi jo je ujel Marko Koračin. Ko smo bili vsi zbrani za mizo v hiški, kjer sta domovala Marko in Andrej Medved - Medo, nas je na mizi na deski leže pozdravila lica, pripravljena za razkosanje. Medo nas je podučil, kako se postopa takoj po ulovu velikih rib. Ribi je treba spustiti kri. Najboljši način je, da se to stori v vodi, riba pa je z vrvjo privezana ob čolnu za koren repne plavuti. Tako dosežemo, da ima meso boljšo kvaliteto. Ob strokovni razlagi je bila lica razkosana na kotlete za peko, glava in rep pa pripravljena za juho. Ta večer je kotlete na gradeli spekel Andrej Breznik, ob dobri

solati, kruhu in pijači smo imeli izvrstno večerjo. Zahvalili smo se Marku in njegovemu so ribiču in ju povabili na kosilo v našo hiško. Naslednji dan je bila na vrsti lica Andreja Breznika. Tokrat je kotlete lica na žaru spekel Jože Jelačič. Na verandi naše hiške smo se na pojedini zbrali isti člani kot dan prej, ko smo imeli skupno večerjo v hiški Marka in Medota.

Midva z Jožetom Lukmanom sva po dveh dneh ribolova na način na dno obupala in se odločila, da tudi midva poskusiva uloviti kakšno lico. Najprej sva nalovila nekaj iglic na način, kot je opisan pri lovu na lignje. Za vabo sva uporabila umetno vabo, napravljeno iz fine volne (pavlice). Ta dan sva Jožetom vztrajala na čolnu nepretrgoma od 9. ure dopoldan do 18. ure zvečer. Jože je imel najmanj 5 prijemov velike ribe, a nobene mu ni uspelo privleči do čolna. Nekatere so samo znale potegniti iglico iz naveze, ne da bi jih zapel eden od treh trnkov. Tudi jaz sem imel tri podobne prijeme. Tudi ostale ekipe tega dne niso imele nikakršnega uspeha.

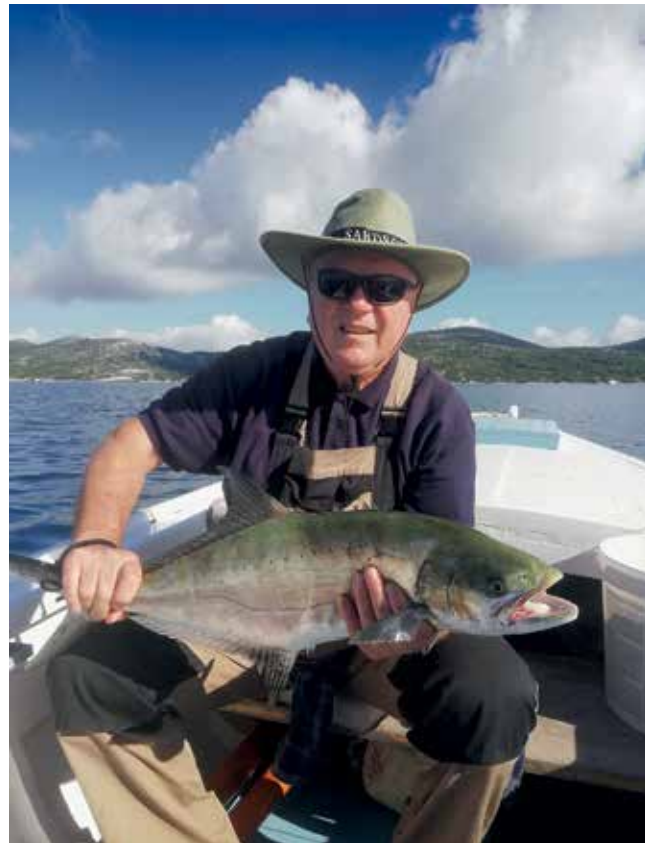
Naslednje jutro smo zopet krenili v lov na veliko ribo. Ta dan sem že dopoldan uspel ujeti mojo prvo lico v življenju. Ni lepšega, ko po eni uri vleke žive iglice opaziš, da je vrh palice narahlo podrhtel. To je znak, ko iglica 'podivja', ker se okoli nje giblje večja plenilska riba. Napeto pričakuješ, kdaj bo sledil prijem ribe, z roko preveriš nastavitev zavore na kolescu, ki mora biti zelo sproščena. Ko se je začela odvijati vrvica, sem počakal nekaj sekund, z navijalno ročico zaprl kolesce in naglo zategnil. Uporabljam navijalno kolesce z *baitrunnerjem*. Začutil sem močan pobeg ribe, ki je ob utrujanju hitro izgubljala moč. Takoj sem vedel, da zapeta riba ni zelo velika. Ko sem jo privlekel do čolna, je Jože s podmetalko zajel lico, težko 2,5 kg. Oba sva bila neizmerno vesela, posebej pa jaz. Še bolj vneto sva oba vztrajala in vlekla za seboj vsak svojo iglico. Nekajkrat sva prečesala običajne lokacije, kjer se je do sedaj ulovilo največ lic, pa ni bilo nobenega prijema. Dan se je že nagibal h koncu, zato sva se Jožetom dogovorila, da srečo poskusiva še vzdolž obale otoka Žirje nasproti Pašmana. Ko sva se približevala rtu, na katerem se kanal med Pašmanom in Žirjem najbolj zoži, je meni začela peti rola. Vrvica se je odvijala z veliko naglico, v meni pa se je vzbudil strah,

Lignji

Jože Lukman z lico

Marko Koračin z lico

da ne bom prehiter pri zategu. Minilo je nekaj sekund, zavrtel sem ročico, kolesce se je zaprlo, jaz pa sem močno zategnil. Takoj je začela peti zavora, čeprav je bila kar močno privita, palica se je močno ukrivila, riba pa se je pomikala vse globlje. Zaradi moči ribe sem za vsak slučaj za malenkost popustil zavoro. Jože je takoj pospravil svojo palico, sedel za krmilo motorja, ga prestavil v vzvratno brzino in čoln usmeril proti obali Žirja. Riba ni popustila niti za trenutek, še vedno se je pomikala v globino in stran od naju. Lica običajno kmalu pride na površino, skače in se tako upira vse do čolna. Ugotavljala sva, če ni mogoče gof. Nastala je neugodna situacija, ker je proti nama sem ter tja jadral velik katamaran. Nevarno je bilo, da bi nama presekala pot med zapeto ribo in najinim čolnom, vendar se to na srečo ni zgodilo. Po desetih minutah utrujanja se je riba prikazala na površini, kakšnih 60 metrov daleč od naju. To je bilo skoraj na sredini kanala med otokoma. Riba se ni več upirala s takšno močjo kot na začetku, zato sem pogumno privel zavoro in nadaljeval z utrujanjem ribe. Jože je medtem čoln pripeljal dovolj daleč od poti katamarana. Ko je bila riba že blizu čolna, sva videla, da je na trnkih lepa lica. Bila je prevelika za najino podmetalko, na koncu je bila tako utrujena, da je negibno na boku obstala ob čolnu. Palico sem obdržal v levi roki, z desno roko pa zgrabil lico za najožji del telesa pri repu, jo dvignil iz vode in položil v dno čolna. Takrat so me preplavila čustva, ki jih doživimo samo ribiči, ko ujamemo nekaj, kar se nam tisti trenutek zdi neverjetno. Oba z Jožetom sva kričala in vriskala kot nora. Ko sva se malo umirila, sva videla, da je bila lica zapeta za rob skrznega poklopca. Zato je bil njen upor močnejši, kot če bi imela trnke v ustih. Od vsega začetka se je upirala bočno, kar mi je dalo misliti, da je zapeta riba težja od 10 kg. Kasnejše meritve so pokazale, da je bila dolga 80 cm in težka 4 kg.

Že ponoči je pričel pihati jugo, rahlo je tudi deževalo, tako da nismo vedeli, če bomo naslednji dan lahko izpluli na ribolov. Imeli smo srečo, naslednje jutro so bili pogoji na morju, kljub večjim valovom, še sprejemljivi, tudi moč vetra je bila šibkejša kot ponoči. Vsi člani ribolovne ekipe smo že ulovili eno lico ali

več, le Jože Lukman še ni izkusil te sreče. Odplula sva ob obali v smeri zahoda od naše hiške v upanju, da ujameva vsaj eno iglico za vsakega. Po uri vožnje po valovitem morju ob obali sva uspela ujeti nekaj iglic in jih žive shraniti v posodi polni vode. Vsake toliko časa jo je Jože redno menjaval, da so iglice ostale žive. Namenila sva se, da bova z najinima vabama obplula manjši otoček (Kozji otok), kjer je Jože že pred nekaj dnevi imel nekaj sreče, da je riba zagrabila vabo. Dokler sva bila v zatišni legi otočka, je bila plovba še znosna, ko pa sva priplula izven zatišja, sva začutila močnejši veter pa tudi valovi so bili veliko večji. Moral sem pojačati obrate motorja, saj naju bi veter lahko odnesel na obalo otočka. Pazil sem, da bom čoln usmeril okoli rta otočka malo dlje kot običajno, ko je Jože vzkliknil: »Že vleče!« Gledal sem, kako se kolesce vrtili in vrvica odvijala, krmaril sem čoln in na hitro izvlekel iz vode mojo vabo. Vzdržal sem se svetovanja, čeprav se mi je zdelo, da Jože že celo večnost čaka z zategom. Tisti trenutek riba ni več odvijala vrvico in mislil sem si: »Pa je šla,« Jože pa je hladen kot brizganec samo gledal kolesce. Čez nekaj sekund je zopet zapela zavora, po nekaj metrih odvite vrvico je Jože z roko močno stisnil vrvico ob kolesce, sledil je zateg in riba je bila zapeta. Jože je nastavljal zavoro in pričel utrujati zapeto ribo. Jaz sem naju medtem odpeljal stran od otočka, kjer so bili tudi valovi malo manjši. Po desetih minutah boja je Jože uspel ribo toliko utruditi, da se je za hip umirila ob čolnu. Izkoristil sem ta trenutek, jo z roko zgrabil za rep in odložil v dno čolna. Spet je sledila evforija in neizmerna sreča obeh. Jakost vetra je pričela naraščati, zato sva po območju, ki je bilo manj izpostavljeno vetru, odplula proti našemu privezu. Tudi Jože Jelačič in Andrej Breznik sta bila neizmerno vesela, da je tudi četrti član ekipe naše hiške uspel ujeti ribo, ki je ne ujameš vsak dan. Lica je bila težka okrog 3 kg.

V sedmih dneh smo vsi člani ekip obeh hišk ujeli po eno lico ali dve, samo Marko Koračin je ujel 4. Najtežja od njegovih štirih je tehtala skoraj 10 kg. Markov soribič Medo je bil očitno odličen mentor, saj je Marko prvič lovil ribe na takšen način.

Besedilo in fotografije: Rajko Zajc

GOSPODIČNA

Pred približno petdesetimi leti sem bil v Ribiški družini Lendava predsednik športnotekmovalne komisije.

Takrat so se začela ribiška tekmovanja. Tekmovali so lahko člani in članice. Za moške ribiče ni bil problem, velike težave pa sem imel s sestavo tričlanske ženske ekipe. Toda eno tekmovalko sem zagotovo imel. To je bila moja žena Julija. Ko sva se poročila, je bila rosno mlada, saj je imela komaj 18 let. Ko smo se pred tekmovanji običajno zbirali v gostilni, je marsikateremu moškemu padla v oči. Naslavljali so jo z Gospodična, saj niso vedeli, da sva poročena. In če je slučajno kdaj manjkala, so bili zelo razočarani. »Kje je Gospodična, povej!« – »Je v slabi formi, zato je ostala doma,« sem s smehom odgovarjal.

Večkrat je bila deležna pozornosti tudi na samem tekmovanju. Ko smo po žrebanju kot mule vlekli ribiško opremo s številnimi vedri in vrečkami na startno mesto,

Včasih so na tekmovanju nastali zapleti in so vodje tekmovalnih ekip napisali pritožbo. Težava pa je bila, ko je bil nekoč vodja tekmovanja bivši oficir jugoslovanske vojske. Njegova parola je bila: »Pritožba naprej, ostali stoj!« Z nikomer ni hotel kontaktirati. Pa so vodje k njemu zvito poslali s pritožbo Gospodično. Zadeva je bila zelo hitro urejena.

Leta 1980 je prišlo do sprememb pri tekmovanjih za republiško prvenstvo v lovu rib s plovcem. Ker je bilo članskih ekip preveč, so poleg prve ustanovili še drugo ligo. Članska ekipa Lendave je tekmovala v drugi ligi, tekmovanja članic pa so bila vedno istočasno s prvo ligo. Tako je ženska ekipa RD Lendava razpadla, saj ni bilo nikogar, ki bi jo vodil. Gospodična je odtlej tekmovala samo na pomurskem prvenstvu, ki so ga skupaj ustanovile ribiške družine Radgona, Murska Sobota, Ljutomer in Lendava.

Leta 1983 je postala celo pomurska prvakinja! Na fotografiji jo vidimo vso nasmejano.

Gospodična se je včasih udeležila tudi nagradnih tekmovanj v sosednji Avstriji. Sam sem za Avstrijo vedno rezerviral karte za naše tekmovalce. Ko je nekdo nekoč manjkal, sem na glas povedal, da imamo eno karto preveč. To je slišala Gospodična in se vsa navdušena ponudila, da bo šla tudi ona tekmoval. Malo me je stisnilo pri srcu, saj je bila startnina 150 avstrijskih šilingov. Na tem tekmovanju pa sem v preteklosti že večkrat zmagal, zato sem upal, da bom z nagrado pokril ženino startnino.

Tekmovalno mesto sem izžrebal blizu tehtnice. Prijema nisem imel nobenega. Potem pa se je pojavila Gospodična z zajetnim krapom. Sprva sem se delal, kot da je ne vidim. Ko pa je že tretjič prišla na tehtanje, sem jo vprašal, na kaj lovi. »Vse tvoje vabe sem zgnetla skupaj in dodala še malo gobe iz bližnjega gozdička.« Tedaj pa me je prešinila

odrešilna misel, da bi mogoče ona pokrila stroške moje startnine. Stopil sem k njej in ji rekel, naj vrže vabo čisto blizu brega. Vrgla jo je popolnoma drugam in ujela še enega velikega krapa. Na koncu je bila tretja in je dobila tisoč šilingov.

Tudi v poznejših letih je Gospodična zelo rada ribarila. Ko je imela ribiško palico v roki, je nisi mogel spraviti od vode do trde teme. Pred nekaj leti se je zaljubila v gramoznico blizu Lendave, kjer so domovali veliki krapci in somi. Za ribolov je seveda potrebovala dovolilnico. Da pa bi bila slednja čim cenejša, ji jo je prijatelj iz RD Lendava nabavil pod postavko »žena ribiča«. Takrat smo se tej gesti zelo smejali in večkrat zbijali šale na ta račun.

Danes Gospodične ni več. Premagala jo je najbolj kruta bolezen. Morda sedaj mirno ribari neke v večnih loviščih. Občasno obiščem njen grob, ji prižgem svečko in v mislih obujava spomine na lepe dogodke ob vodi ...

Besedilo in fotografija: Andrej Janc

Članica Julija Janc - pomurska prvakinja za leto 1983

je šofer ustavil kombi, povabil Gospodično z opremo v avto in jo peljal do izžrebanega mesta. Ostali pa smo se obrisali pod nosom.

Gospodična je zagnano tekmovala. V začetku je včasih kar malo po svoje krojila tekmovalna pravila. Spomnim se tekmovanja v Murski Soboti, ko je imela za sosedo Ivico Nekrep iz Sladkega vrha, takrat že uveljavljeno tekmovalko in celo jugoslovansko prvakinja. Ivica je vzorno nakrmila in lovila kot za stavo. Gospodični pa se plovec ni premaknil, zato je začela metati trnek vedno bliže k Ivici. Ta se je seveda jezila, vendar ji je oprostila in kasneje sta postali dobri prijateljici.

Občasno pa je imela Gospodična smolo s startnimi sodniki. Nekoč je uspešno lovila zajetne koreslje, vendar jih je morala na sodnikovo zahtevo sproti metati nazaj v vodo. Takrat namreč tekmovalci še niso imeli mrež za ulovljene ribe, sodnik pa je odločno trdil, da lovi podmerske krape, ki jim še niso zrasli brki.

ŠČUKIJADA NA JEZERU MOLA PRI ILIRSKI BISTRICI

Marljivi člani RD Bistrica so 20. 10. 2024 organizirali tekmovanje na največjo roparico v jezeru Mola. Jezero je poleg ciprinidov izjemno bogato tudi z roparicami, kot sta ščuka in smuč. Poseben izziv pa ribičem dajejo tudi kapitalni somi, ki jih je v jezeru kar nekaj.

Na tekmovanje, ki se je začelo ob 8. uri in je trajalo do 14. ure, se je prijavilo 20 članov in trije mladinci iz različnih krajev države. Tekmovanje je potekalo po veljavnih pravilih za lov ščuke, tako z obale kakor tudi s čolna. Vsak tekmovalec je ob prijavi dobil merilo, saj je moral z njim ulov fotografirati in ribo nepoškodovano vrniti v vodo. V Ilirski Bistrici pa kot po navadi ni šlo samo za golo tekmovanje temveč tudi za prijetno druženje, ki so ga člani UO Ribiške družine popestrili z odličnim in izjemno bogatim kosilom, ki so ga pripravili v gostinskem lokalu Kočanja. Kar se ulova tiče, je bil tokrat izjemen. Ulovljenih je bilo preko 30 ščuk, kar pomeni, da je skoraj vsak tekmovalec ujel eno ribo. Poleg ščuk pa se je ribiškimi vabam uklonilo tudi 5 smučev. Kljub vsemu pa je treba omeniti najboljše na tekmovanju. V kategoriji mladincev je največjo ščuko, ki je merila 92,5 cm, ujel domačin Marcel Mahne, ki je bil poleg tega, da je zmagal med mladinci, tudi absolutni zmagovalec dneva. Drugo mesto med mladinci je dosegel Ruben Žvab s ščuko dolžine 67 cm, tretja pa je bila njegova sestra Lara Žvab s 65-centimetrsko ščuko. V članski konkurenci je bil zmagovalec že znani lovec na lovorike Boštjan Vehar s ščuko 88,5 cm. Drugo mesto je pripadlo domačinu Do-

Zmagovalci kategorija člani

Jezero Mola

Zmagovalci kategorija mladinci

mnu Rutarju s ščuko, dolgo 81 cm, medtem ko je bil tretji še eden izmed ribiške dinastije Žvab, in sicer dedek Srečko, ki je prevaral 73-centimetrsko ščuko.

Pokale, medalje in praktične nagrade najboljšim sta podelila člana upravnega odbora RD Bistrica Robert Slapšak in Zlatan Kovačević. Praktične nagrade sta tokrat prispevali trgovina Kostevc iz Kočevja in K-Fly fishing iz Il. Bistrice, za kar se v RD Bistrica lepo zahvaljujemo. Se vidimo drugo leto v še večjem številu.

Besedilo in fotografije: Zlatan Kovačević

RIBIŠKA DRUŽINA HRASTNIK PRAZNOVALA 70 LET

Sredi meseca novembra so hrastniški ribiči s slavnostno sejo obeležili 70 let delovanja ribiške družine Hrastnik. Slavnostni govornik na seji je bil predsednik RZS dr. Miroslav Žaberl. V svojem nagovoru je poudaril pomen delovanja ribiških družin v Sloveniji. Poudaril je tudi, da so ribolovne vode veliko čistejše,

Prireditveni prostor in priznanja.

Karl Medved

Dr. Miroslav Žaberl, predsednik RZS, in Danijel Lisec, predsednik RD, med osrednjim programom.

Danijel Lisec, predsednik RD

Glasbena šola

kot so bile pred desetletji, dotaknil se je tudi manj prijetnih tem, kot je sanacija vodotokov po katastrofalnih poplavih v prejšnjem letu. Povedal je tudi, kako pomembno je, da z ribolovnimi vodami v Sloveniji upravljajo ribiške družine in ne zasebni lastniki, kot je že praksa v tujini.

Slavnostne seje so se udeležili tudi predstavniki Zveze ribiških družin Zasavja in Posavja, ki so z lepimi spominskimi darili razveselili našo ribiško družino. Po nagovoru g. Danijela Lisca, predsednika ribiške družine Hrastnik, in predsednika g. Žaberla je sledil krajši kulturni program, ki so ga izvedli učenci in profesorji glasbene šole Hrastnik.

Po končanem kulturnem programu je sledila podelitev priznanj najzaslužnejšim članom ribiške družine Hrastnik. Priznanja je podelil dr. Miroslav Žaberl.

Prejemniki priznanj RZS:

- Karl Medved (Red za rib. zas. I. stopnje) – z eno besedo alfa in omega hrastniških ribičev, dolgoletni gospodar, predsednik, ribogojec.
- Branko Rozman (Red za rib. zas. III. stopnje) – dolgoletni predsednik ŠTK, organizator tekmovanj in delovnih akcij.
- Danijel Lisec (Znak za rib. zas.) – trenutni predsednik RD Hrastnik, dolgoletni predsednik NO RD Hrastnik.
- Peter Tončarovski (Znak za rib. zas.) – dolgoletni član RD Hrastnik, delaven na vseh nivojih RD Hrastnik.

• Avgust Šketako (Znak za rib. zas.) – dolgoletni tajnik in član UO RD Hrastnik.

• Sebastjan Bedenik (Znak za rib. zas.) – tajnik, dolgoletni član, dejaven na vseh nivojih RD Hrastnik.

Ribiška družina Hrastnik je tudi podelila spominske plakete RZS, občini Hrastnik, članicam zveze ZRDZP in sponzorjem. Po podelitvi plaket je ob dobri hrani in pijači sledilo priyat eljsko druženje ter izmenjava ribiških izkušenj. Ujeto in izpuščeno je bilo veliko merskih rib.

Besedilo in fotografije: Sebastjan Bedenik

70 LET ZRD PRIMORSKA

Ob 70-letnici ustanovitve ZRD Primorske smo imeli primorski ribiči v soboto, 9. 11. 2024, v Desklah slavnostno sejo. Seje so se udeležili predstavniki vseh ribiških družin, ki so članice ZRD Primorske: to so RD Ajdovščina, RD Bistrica, RD Idrija, RD Postojna, RD Renče, RD Soča in RD Tolmin. Slavnostne seje sta se udeležila tudi predsednik RZS g. Miroslav Žaberl in sekretar g. Igor Miličič.

V uvodnem nagovoru je g. Egon Dolenc, predsednik ZRD Primorske, med drugim povedal, da Zakon o sladkovodnem ribištvi iz leta 2006 za ZRD predstavlja še posebej posebno prelomnico, saj so ta združenja izvzeta iz tega zakona. Posledično se v ZRD združujemo prostovoljno, torej na osnovi odločitev posameznih ribiških družin. V ZRD Primorske nadaljujemo delo naših predhodnikov predvsem v smeri skupnih dejavnosti, ki nas povezujejo in združujejo. Posebno pozornost namenjamo delu z mladimi, izobraževanju in strokovnemu usposabljanju ribičev, ohranjanju narave in ribjih populacij, organiziranju družabnih dogodkov ter izvedbi tekmovanj v lovu rib s plovcem.

Nadalje je povedal, da smo športni ribiči v Sloveniji, pa tudi v Evropi, v zadnjem času pogosta tarča posameznih interesnih skupin, ki nam očitajo, da izvajamo nehumani ribolov z ribolovom na način ujemi-izpusti in pri izvajanju ribolova na tekmah s mrežami čuvarcami. Pri prej navedenih tekmah in pri krapolovu nam očitajo, da s hranili onesnažujemo vode. Lahko smo zaskrbljeni, saj te interesne skupine iz leta v leto postajajo močnejše in svoj vpliv dokaj uspešno širijo preko družbenih omrežij, posledično je tudi mogoče, da se kakšno ribičem nenaklonjeno določilo znajde zapisano v zakonih. In prav za ubranitev pred takimi napadi in pred vse močnejšim vplivom kapitala športni ribiči potrebujemo združevanje, med drugim tudi v okviru ZRD.

Egon Dolenc, predsednik ZRD Primorske, in dr. Miroslav Žaberl, predsednik RZS, sta podelila priznanja.

Poudaril je, da zagotovo gremo naprej po pravi poti in zastavljeno smer moramo držati s trdno odločnostjo. Imamo znanje in dolgoletne izkušnje, ki dokazujejo zelo uspešno gospodarjenje z našimi vodami in ribjim življenjem. To je naša velika prednost, ki bi morala biti odločujoča pri naslednjem podeljevanju koncesij.

Zaključil je: »V 70. letih je skozi struge vodotokov – s katerimi uspešno upravljajo ribiške družine, združene v ZRD Primorske – preteklo veliko vode in želim si, da bi vsaj nadaljnjih 70 let tako tudi ostalo.«

V imenu RZS je prisotne nagovoril in pozdravil g. Miroslav Žaberl, predsednik RZS. Povedal je, s kakšnimi težavami se srečujemo slovenski ribiči in povzel nekaj primerov iz prakse, ki so bili pozitivno rešeni prav na osnovi združevanja v obliki ZRD. Poudaril je tudi pomembnost povezovanja in sodelovanja med zvezami ribiških družin in krovno organizacijo RZS. Primorskim ribičem je zaželel še veliko lepih dni ob ribolovnih vodah, predvsem pa veliko uspehov v delovanju pod okriljem ZRD Primorske.

Ob 70-letnici je ZRD Primorske podelila priznanja, katera so prejeli: Bogdan Zemljič, Janko Fabčič, Zvonimir Bončina, Ismet Kovačević, Zoran Babič, Marjeta Kogej, Martin Miklaveč, Stane Glažar, Mitja Gregorc, Jadran Jakončič in Dušan Jesenšek.

Za ZRDP Damijan Magajna

Slavnostna seja

ŠČUKARSKO DRUŽENJE V ZMAJEVEM REVIRJU 2024

Teško pričakovan dogodek leta 2024, ki ga z nestrpnostjo čaka prav vsak ljubitelj ribolova ščuke. Dogodek, ki ga organizira Ribiška družina Barje in poteka v zmajevem objemu reke Ljubljanice in reke Iščice. Velja za vrhunec sezone ribolova ščuke pri nas in pritegne ribiče iz celotne Slovenije. Skozi leta odličnega dela je postalo največje ščukarsko društvo v Sloveniji in skozi vsa leta se številka udeležencev le povečuje in trdno drži primat.

12. izvedbo ščukarskega druženja je krojilo vreme, saj je bilo druženje predstavljeno na tretji rezervni termin. A pričakovanja so bila velika in ribiči so že komaj čakali, da gre zares. Končno je napočil 16. november. Ribiči od blizu in daleč so se zbrali, da se preizkusijo v lovu ščuk. Zbor ribičev je potekal od 7.30 pri ribiškem domu Barje. Že ob vpisu na druženje je bilo jasno, da bo to morda dogodek z največjo udeležbo do sedaj. Po prijavi so sledili odlični zajtrk, kavica in topli napitki, brez katerih udeležencev ne moramo spustiti za vodo. Ob 8.30 je bil čas za nagovor vseh udeležencev. Obnovili smo glavna

Zmagovalec med mladinci Rok Bašič s ščuko 73 cm

Ribiški podmladek na Ščukarskem druženju

Ena od zmagovalnih fotografij po izboru komisije (3)

Ena od zmagovalnih fotografij po izboru komisije (1)

pravila ščukarskega druženja. Ribolov so ribiči lahko izvajali na reki Ljubljanici, tako iz obale kot iz čolna. Medtem je bila reka Iščica rezervirana za ribiče, ki so se odločili za ribolov z obale. Ribolov je potekal po principu ujemi in spusti, pri tem pa so ob koncu meritve morali ribo tudi posneti (potrebno je bilo napraviti kratek video posnetek), da smo se prepričali, da je nepoškodovano odplavala nazaj v svoje domovanje. Ker pa ribiči Barjani stremimo k temu, da je na dogodku vedno prisotna kakšna novost, smo tudi to uresničili. To je bil nov ribiški meter, ki se ga na dogodku uporablja za fotografiranje ulova in s tem možnost sodelovanja za bogate nagrade. Vse skupaj smo tudi posneli za lažjo predstavo. Po razlagi pravil sem naznanil začetek dogodka. Zagorela je zelena bakla, kar je pomenilo svečan pričetek ribiškega druženja.

Velika večina ribičev se je odločila za ribolov s čolni. Ribolovna mesta so bila v središču Ljubljane ali pa so odšli po toku navzgor na malo bolj divje lokacije, ki niso tako oblegane. Revir Ljubljanske poteka od Podpeškega mostu do Plečnikovih

Ena od zmagovalnih fotografij po izboru komisije (4)

zapornic pri Cukrarni. Med ta revir pa spada tudi Gruberjev prekop na Roški cesti. Fantastično je bilo videti zagnane ribiče, ki se kljub jutranji megli niso predali in so z zagnanostjo odšli na vodo. Kar nekaj ribičev je odšlo svojo ribolovno srečo iskat z obale rek. Med njimi je bil tudi Blaž Potočnik, ki se je odločil za ribolov višje v revirju. In izkazalo se je za odlično izbiro. Na srečanju smo ustvarili tudi skupino na aplikaciji, kamor so ribiči sproti pošiljali svoje ulove. Tako so bili vsi udeleženci seznanjeni s trenutnim dogajanjem na vodi in ujetimi ribami. Organizatorji smo skrbeli za sprotni izpis ujetih rib. Ko smo prejeli prvo sliko, smo bili vsi presrečni. Blaž nam je poslal prečudovito lepoto iz Ljubljane, ki je merila 97 cm. To je bilo za druženje fantastična novica, saj je pomenilo, da so ribe aktivne. Slike so kar deževale v skupino na aplikaciji. Veliko večino rib so ujeli predvsem ribiči, ki so lovili iz čolna.

Med vsemi udeleženci je bilo tudi lepo število mladih ribičev. Bor Dolinšek je bil eden izmed njih. Lahko rečem, da sem kot mentor na Bora izjemno ponosen, saj je to učenec naše ribiške šole Barja in raste z ribiško družino. Že pred samim začetkom je prišel do mene in me vprašal za nasvet. Rade volje delim nasvete, saj vem, da jih z največjim veseljem tudi poizkusijo v praksi. Bor se je skupaj s prijateljem in njihovim očetom odpravil v središče mestnega jedra. Odločil se je upoštevati moj nasvet in uporabil malo večje vabe v naravnem okrasju. Preizkusil je t. i. trolling. Bor je vabo vrgel v vodo in s čolnom so se podali nazaj proti ribiški družini. Osredotočenost je zelo pomembna, kar tudi učim mladino. Nikoli ne veš, kdaj te lahko preseneti lepa riba. To je Bor več kot upošteval. Po držanju palice in vabe se je naenkrat vaba ustavila. Bor je zategnil. Borba se je začela in adrenalin je bil na vrhuncu. Vsi na čolnu so pričakovali izjemno veliko ščuko. Prijatelja sta že čakala z mrežo, da bi ribo kar se da najlažje zajela. Sledilo je presenečenje. Vsi so le debelo pogledali, ko so na koncu vrvice zagledali kapitalnega sulca. Videti to srečo v očeh otrok, ko so zagledali trofejnega sulca, je bil zame najlepši dogodek dneva. Previdno rokovanje s kraljem voda je dalo Boru in prijateljem nepozabljivo zgodbo, ki si jo bojo zapomnili za vse življenje. Meter je pokazal 110 cm. Gre za enega največjih ujetih sulcev v središču mesta. Po izpustu kapitalca je bil čas, da se odpravijo na kosilo, kjer je bila večina ribičev že prisotna. Za kosilo so pripravili odličen pasulj, ki je nastal iz pod rok našega ribiča Dragana, ki vedno poskrbi, da noben udeleženec ne odide lačen. Dopoldanski ribolov je bil s kosilom končan. Sledilo je še nekaj ur popoldanskega ribolova. Znova so se ribiči podali na mesta, za katera so mislili, da je tam največja možnost za ulov. Slike ulovov so bile v popoldanskem času redke, kar je pomenilo, da ribe niso bila več tako aktivne kot na začetku. Med kosilom

Zmagovalna ščuka s 97 cm - Blaž Potočnik

sem seveda pristopil do vseh mladih nadobudnih ribičev. Eden od njih je bil tudi Rok Bašič. Povprašal sem, kako je in odvrnil je, da ni bilo nič akcije. Rekel sem mu: »Rok, ne obupaj, dokler traja dogodek, in videl boš, da boš enkrat nagradjen za to.« Ura se je bližala koncu in 5 min pred koncem prejmemo sliko v skupino na aplikaciji. Ne boste verjeli, čigava je bila! Rok je nekaj minut pred koncem druženja ujel lepo ščuko, merila je 73 cm in je bila največja ujeta ščuka med mladinci. Bil sem izjemno ponosen kot mentor in to je lahko dogodek, ki da misliti marsikomu. Mladinec je pokazal, da ni konec, dokler res ni konec. Ura je odbila 16.30, kar je pomenilo zaključek ribolova. Treba je bilo priti v prostore Ribiške družine Barje, kjer smo se vsi zbrali na zaključku.

Počasi je sledilo še zadnje dejanje. Razglasitev najuspešnejših ribičev in podelitev nagrad. Nagrade so bile podeljene od 10. do 1. mesta. Mladincem pa za najuspešnejše tri. Najuspešnejšim je nagrade predal predsednik Ribiške družine Barje, Bojan Pergovnik. Zmagovalec med mladinci je bil Rok Bašič s 73 cm dolgo ribo v zadnjih sekundah. Za zmagovalno ščuko celotne konkurence se je izkazala prva ujeta ščuka na srečanju in to je bila ščuka Blaža Potočnika, ki smo jo poimenovali kar Stella, saj je s 97 cm Blažu prinesla prestižno rolico pod enakim imenom.

Na srečanju je bilo skupaj ujetih preko 25 ščuk, kar je za dan po polni luni fantastičen rezultat. Po podelitvah je potekalo še ugibanje teže škatle z izdelki, kjer je znova zmagal mladinec Bor Dolinšek, ki je navedel najboljši približek in je tako prejel celotno vsebino škatle. Njegova mama Carmen pa je bila razglašena za avtorico najlepše fotografije, kjer mladinci lovijo v središču mesta.

Kot eden od organizatorjev in povezovalcev na dogodku lahko rečem, da je bilo to najbolj obiskano ščukarsko druženje, ki se ga je udeležilo 91 ribičev (med njimi tudi 16 mladincev). Še enkrat več je ščukijada v zmajevem revirju pokazala, da ni zastoj največji ščukarski dogodek v Sloveniji. Zato vsako leto privabi še večje število ribičev z vseh koncev Slovenije in tujine. Rad bi se zahvalil vsem zvestim sponzorjem, ki so pomagali pri izvedbi dogodka (Trgovina Kostavec, Decathlon, Carpio, Monsterbite, Savagegear, Lukafly, Trgovina Krap, Berkley, Abu Garcia, Mustad, Livetarget, Barjanka, Loribu). Hvala vam!

Se že veselimo tudi letošnjega leta in že tradicionalnega ščukarskega druženja v zmajevem revirju. V ta namen vas lahko že sedaj lepo povabimo na nepozabno druženje, ki spiše neverjetne zgodbe. Ščukijada pa ima tudi slogan: »Še večja in še močnejša!«

Besedilo in fotografije:
Toni Janežič

Ivan Erker

1943–2024

Smrt, tiha in nerazumljiva človekova spremljevalka, vselej pretrese in bridko zaznamuje. Težko sprejmemo, da za vselej odhaja nekdo, ki si je do včeraj z nami radostno delil življenje. Tako je odšel na poslednjo pot naš prijatelj, dolgoletni član RD slov. Bistrica. Dolgoletna zahrbtna bolezen nam je vzela zvestega, delovnega in spoštovanega člana RD.

Ivan se je v RD Slov. Bistrica včlanil leta 1980, dve leti pozneje je opravil ribiški izpit. Vedno je bil pripravljen poprijeti za različna dela. Veliko je pomagal pri gradnji ribiške koče in urejanju ribnikov na Pragerskem. Bil je ribič s srcem in dušo. Ni bilo dneva, da ne bi s kolesom obvozil ribnikov. Bil je vzor številnim mladim ribičem, ki so se od njega naučili ribiških veščin in tudi vrednot, kot sta poštenost in predanost. Redno se je udeleževal delovnih akcij in tekmovanj RD ter v društvu invalidov. V RD je prejel več pohval in znak za ribiške zasluge. Prejel je tudi odlikovanja RZS za ribiške zasluge stopnje III. in II.

Po končani življenjski poti dragocenega člana ostane topel spomin na človeka, prijatelja in ribiča. Človek, ki ga spoštujemo in cenimo, nikoli ne umre, le daleč, daleč je. Ivan, počivaj v miru in v večnem življenju.

*Ribiči RD Slovenska Bistrica***Boris Križman**

1953–2024

Z žalostjo sporočamo, da nas je v 71. letu starosti zapustil naš dolgoletni član Boris Križman. V RD Postojna se je vpisal davnega 1988. leta. Bil je aktiven ribič, tako v ribolovu kot tudi na delavnih akcijah, kjer smo ribiči vedno lahko računali na njegovo pomoč. Boris je bil dober človek in poštenjak, vedno pripravljen poprijeti za delo in pomagati ostalim; kjer so drugi videli oviro, je on videl rešitev. Rad se je udeleževal tudi družinskih ribiških tekem in druženj, še bolj pa je užival v tišini in miru ribolova na reki Pivki in Nanoščici. Za nesebično pomoč v RD je bil odlikovan z redom za ribiške zasluge 2 in 3. Boris, s tvojo smrtjo, smo izgubili dobrega prijatelja in velikega človeka, katerega se bomo s spoštovanjem spominjali.

*UO RD Postojna***Damir Salajko**

1968–2025

Težko je zbrati misli v teh dneh, ko smo izvedeli, da si nas za vedno zapustil. Odšel si nepričakovano, brez slovesa. Žalostni smo skupaj s tvojimi najdražjimi. Pa vendar, nismo le žalostni. Smo tudi veseli in ponosni, da smo te poznali ter imeli čast in privilegij, da smo s tabo preživljali skupne trenutke ob naših bajerjih, potokih in ob naši reki Kamniški Bistrici. Damir, član RD Bistrica Domžale in varuh voda Bistriškega ribiškega okoliša si postal leta 2014. Vendar se tvoja skrb za slovenske vode in njihov življn nista začela z vstopom v našo ribiško družino. Varuh naših voda si postal že v rani mladosti, ko si kot majhen fantič pogledoval v tolmune prekmurskih potokov in v globočine tebi tako ljube reke Mure. Le kaj se skriva v vodi, si se spraševal. In vprašanja so burila tvojo domišljijo in prebujala sanje. Vsem nam, pravim ribičem, najlepše sanje. Bil si in ostal boš vzor mnogim članom naše ribiške družine. Zadnja leta si bil predsednik Nadzornega odbora naše ribiške družine in vodja gojitvene skupine, ki zelo uspešno deluje. In obljublamo ti, da se bomo tudi v prihodnje trudili, da bodo naše majhne ribice zrasle v velike. Skrbeli bomo zanje in jih varovali. In Damir, ko boš, z druge strani mavrice, pogledal v naše potoke, se boš nasmehnil in rekel: »Fantje pa res dobro delajo. Dobro sem jih naučil.« Vedno, res vedno, smo se lahko zanesli nate. Kar smo te prosili ali za kar smo te zadolžili, si naredil z vso skrbnostjo in odgovornostjo. Kar

si obljubil, si vedno tudi izpolnil. Damir, za vedno se bomo spominjali tvoje iskristosti, poštenja, prijaznosti in vseh lepih trenutkov, ki smo jih skupaj preživeli. Trenutki s teboj so bili vedno polni smeha in optimizma. Damir, pogrešali te bomo! Pogrešala te bo tvoja prekmurska ravnica. Pogrešala te bo tvoja reka Mura in pogrešala te bo naša Kamniška Bistrica. Spoštovani Damir, naj ti bo lahka slovenska zemlja. Ribiška palica pa naj te spremlja tudi na tvojih poteh na drugi strani mavrice. In želimo ti dober prijem, tam nekje.

Svojcem izrekamo iskreno sožalje.

*RD Bistrica Domžale***Ludvik Švab**

1942–2024

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil Ludvik Švab iz ribiške sekcije Poljčane, dolgoletni član Ribiške družine Slovenska Bistrica.

V RD Slov. Bistrica se je vpisal davnega leta 1968 in se izkazal kot deloven in motiviran ribič. Sodeloval je pri gojenju rib, poribljavanju, elektroodlovih in drugih delovnih akcijah družine. Svoj prosti čas je posvečal ohranjanju narave v porečju reke Dravinje in športnemu ribolovu. Z velikim veseljem je opravljal naloge v Ribiški družini in sekciji Poljčane. Leta 1980 je prejel priznanje »Znak za ribiške zasluge« in leta 1990 priznanje »Red za ribiške zasluge III. stopnje«.

Ob zaključku življenjske poti cenjenega člana ostane spomin na človeka, prijatelja in ribiča. Ludvik, hvala za vso opravljeno delo v RD.

*Ribiči RD Slovenska Bistrica***Iztok Likar**

1962–2024

Kruta smrt je iz naše sredine za vedno iztrgala dolgoletnega ribiškega tovariša Iztoka Likarja. V ribiške vrste je vstopil daljnega 1983. Že naslednje leto je opravil izpit za športnega ribiča in ribičiji ostal zvest do prezgodnje smrti. Svojo ribiško pot je začel v RD Šempeter, jo nadaljeval v RD Mozirje in bil od leta 2016 član RD Velenje. Za svoje požrtvovalno delo mu je ribiška družina 2023 podelila znak za ribiške zasluge.

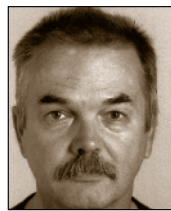
Poznali smo ga kot vestnega ribiča, ki je rad delil trenutke z ribiči ob Škalskem jezeru, kolikor mu je načeto zdravje dopuščalo.

Od njega smo se ribiški tovariši poslovili na preboldskem pokopališču. Pogrešali bomo tvoj prijazen pozdrav in srečanje ob vodi s teboj. V naših srcih bo za vedno ostal spomin nate, Iztok.

Počivaj v miru!

*Upravni odbor RD Velenje***Zvonimir Fratnik**

1955–2024

V pozni jeseni nas je pretresla novica, da se je od velenjskih ribičev za vedno poslovil Zvonimir Fratnik. Zvone, kot smo ga klicali ribiči, je v ribiške vrste vstopil 2000. Že naslednje leto je opravil izpit za športnega ribiča in ostal naš član vse do prezgodnje smrti.

Poznali smo ga kot umirjenega ribiča, ki je rad delil trenutke z ribiči ob Škalskem jezeru ter se še posebej veselil prijemov kapitalnih amurjev in krapov, ki so po spoštljivem in preudarnem rokovanju zaplaval nazaj v Škalsko jezero. Kolikor mu je zdravje dopuščalo, je vedno z veseljem poprijel za delo in pomagal skrbeti za čisto okolico Škalskega jezera.

Žal te je kruta bolezen ločila od nas in se bo naslednja ribolovna sezona začela brez tebe. Pogrešali bomo tvoj prijazen pozdrav in srečanje ob vodi s teboj. V naših srcih bo za vedno ostal spomin nate, Zvone.

Počivaj v miru!

Upravni odbor RD Velenje

VEZANJE MUH, MUHARJENJE LIPANOV, SULCEV IN ODLIČNA KULINARIKA

MEDNARODNA MUHARSKA DELAVNICA V MOZIRJU

Mednarodna muharska delavnica je potekala od 1. do 3. novembra 2024 v Mozirju. Prijatelji Fly Fishing Alpe Adria in Ribiška družina Mozirje so s skupnimi močmi izpeljali sijajno delavnico s 26 udeleženci iz kar šestih držav (Slovenija, Italija, Češka, Švica, Avstrija in Srbija). Cilji delavnice so bili vezanje umetnih muh za muharjenje princa slovenskih voda, lipana, ter kralja naših voda, sulca.

Sezona muharjenja lipana poteka v ribolovnih revirjih RD Mozirje do 30. novembra, sezona sulca pa se je s 1. novembrom šele pričela. Fly Fishing Alpe Adria je pred samim pričetkom vezanja tudi predstavljala novosti v svetu vezalnih materialov in muharske opreme, kot so različne kosminje (na primer kosminje »UV nucklear«), vezalne maskirne niti, hladno barvana naravna peresa in podobno znanega češkega proizvajalca.

Člani RD Mozirje so predstavili delovanje ribiške družine in ribolovne revirje - Dreto, Savinjo in ribnik Gaj. Revir Savinja poseljujejo salmonidi (potočna postrv, lipan, šarenka, sulec) ter ciprinidi (klen, mrena, podust). Savinja je značilna alpska reka, katere povprečna globina niha med 0,5 m in 1,5 m ter ima v povprečju okoli 10 m³/s pretoka. Za ribolov so dovoljene vse vrste umetnih muh (potezanka do 5 cm, suha muha, mokra muha). Reka Dreto je prav tako alpskega značaja, s Savinjo se razlikuje po velikosti. Povprečni pretok Drete se giblje okrog 4 m³/s. Naseljujejo pa jo iste vrste kot v Savinji. Seveda med vezanjem umetnih muh ni manjkalo izjemnih ribiških zgodb ter izmenjave bogatega znanja med udeleženci delavnice.

Pričetek delavnice

Interes sodelujočih je bil pošteno razdeljen na pol. Torej, ena polovica se je mudila z majhnimi posnetki ličink ter odraslih žuželk, na primer: različne enodnevne (npr. *Baetis*), modrokrila zelenka (*angl.* Blue Winged Olive), šaši in tako naprej. Druga polovica sodelujočih pa je izdelovala velike potezanke, ki so posnemale plen kralja slovenskih voda, sulca.

Sledilo je kosilo pred ribiškimi domom s pogledom na Savinjo in kaj kmalu so želje po ribolovu in preizkušnji izdelanih muh na delavnici postajale vse večje. Takoj po kosilu smo pričeli načrtovati ribolov in se odpravili: nekateri na reko Dreto, drugi na reko Savinjo. Kaj kmalu so zaokrožile slike nasmejanih obrazov ter lepih ulovljenih primerkov lipanov in sulcev. Veliko sodelujočih na delavnici se je prvič preizkusilo, kako pretentati kralja voda. Med njimi je bil tudi Fabio Schincaglia in

Udeleženec delavnice Dan Jaroš s kapitalnim primerkom sulca iz Savinje. (Foto: Tadeaš Jaroš).

Udeleženec delavnice Fabio Schincaglia pri vezanju potezanke, s katero je kasneje ujel svojega prvega sulca. (Foto: Stefano D'aluisi).

Skupinska slika udeležencev delavnice ob Savinji (Foto: Matej Lajh).

– kot pravijo – prvega ne pozabiš nikoli. Verjamem, da bo tudi njemu ostal za vedno v spominu.

Prvi dan se je hitro nagibal h koncu, utrujeni in lačni smo se odpravili na večerjo. Takoj ko smo se zbrali skupaj in začeli deliti zgodbe, smo videli, da je za nami čudovit ribiški dan. V petek smo kmalu po večerji in po nekaj kozarcih vina postali pošteno utrujeni. Čas je bil za počitek.

Sobotni ribolov

Sonce je prebudilo sobotno jutro in obdajali so nas občutki, da nas čaka še en čudovit muharski dan. Takoj po zajtrku je bilo jasno, da smo si

želeli ribolova, zato je vezanje muh moralo malo počakati. Tako smo se spet nekateri odpravili na lipane, drugi na sulce. Na reki Dreti smo pretežno lovili v trofejnem revirju, ki sega od pritoka Kroe pa do mostu v kraju Bočna, tukaj je naseljena pretežno potočna postrv ter lipan. Odpravili smo se tudi nižje, na primer v Spodnje Kraše in kraj Potok, kjer so čudoviti tereni. Na spodnjem odseku Drete se lipanu in potočni postrvi v večjem številu pridruži tudi šarenka.

Za muharjenje na Dreti so primerne krajše in občutljivejše muharske palice (na primer dolžine 8,6 čevljev in akcije od 3 do 4 po AFTM), saj je muho treba predstaviti z občutkom in previdno, da ribe ne splašimo.

Prvi dan so lipani in postrvi odlično sodelovali tako na površju, kjer smo lovili s suhimi muhami, na primer s Fratikovo puhovko (*angl. F-fly*) na trnkah velikosti od #16 do #18, in različnimi šaši. Prijemali so tudi na posnetke ličink, na primer ajdovko ter razne stvaritve z olivno zelenim telesom in srebrno glavo.

Tisti, ki so pa veljavo dali na lov sulca, so se odpravili na ribolov na Savinjo, in sicer od začetka trofejnega revirja – ta se začne pri so-točju Drete in Savinje, pa vse do t. i. »soteske«, ki se nahaja nižje od trofejnega revirja. Vsi sodelujoči so lovili sulca na muharski pribor,

kar se je izkazalo za pravilno odločitev, kajti prijemi so si sledili eden za drugim. Treba je pa tudi dodati, da revirji po katastrofalnih lanskih avgustovskih poplavih dobro okrevajo, za kar veljajo vse pohvale prizadevnim članom in prijateljem RD Mozirje.

Dan se je prevešal k drugi polovici in čas je bil za kosilo v ribiškem domu. Nasmejani obrazi so komaj čakali na drugi polčas čudovitega sončnega sobotnega dne. Danu Jarošu se je kaj kmalu po kosilu nasmešnila velika ribiška sreča. Po vzklikih sodeč, smo vedeli, da na drugi strani vrvice ni majhna riba. Po nekaj minutah borbe in tudi malce sreče je bila riba hitro na varnem v podmetalki. Ulovljeni sulec, ki je v dolžino meril krepko čez meter, je po hitrem fotografiranju nepoškodovan odplaval nazaj v svoj tolmun.

Počasi smo zaključevali ribolovni dan in se odpravljali na večerjo, tokrat na turistično kmetijo Dobrovč, kjer je naše brbončice razvajal Dejan Potočnik, izjemen kuharski šef. Naše druženje se je z večerjo bolj ali manj tudi zaključevalo. Večino udeležencev je v nedeljo čakala dolga pot domov. Ustvarili smo mnogo lepih spominov, sklenili nova prijateljstva ... zato že komaj čakamo na naslednji podoben dogodek!

Matej Lajh

RIBIČI KUHAJO

IZ KUHARSKE BELEŽKE GOJKA ŠKORIČA

TORTILJA V PONVI Z RIBJIM MESOM IN ZELENJAVO

Tortilja izvira iz Španije. Gre za omleto iz raznih sestavin. Tortiljo, kakršno večinoma poznamo, je mehiška – ponvičnik iz koruzne ali bele pšenične moke, vode in soli, spečen na plošči. Je podlaga za mnogo mehiških jedi.

Tortilje, koruzne, pšenične ali pa kakšne bolj novodobne različice z dodanimi beljakovinami ali zelenjavo, so priljubljeno in tudi zelo vsestransko uporabno živilo. Lahko jih polnimo z različnimi nadevi. Postrežemo jih lahko za različne obroke, za malico, kosilo ali večerjo.

Danes vam Gojc predstavlja tortiljo v ponvi z ribjim mesom in zelenjavo. Za pripravo lahko uporabimo različne vrste sladkovodnih rib, od postrvi do krapov ali drugih vrst sladkovodnih rib.

Tortiljo lahko kupimo že pripravljeno, lahko pa jo pripravimo tudi

sami. V nadaljevanju vam Gojko predstavlja tudi recept za pripravo tortilje, če se boste odločili, da jo pripravite sami.

Tortilja v ponvi z ribo in zelenjavo

Za pripravo jedi za 4 osebe potrebujemo:

– 4 tortilje; – 60 do 80 dag mesa sladkovodnih rib; – 40 dag naribanega sira – mocarele; – 8 jajc; – 20 dag paradižnika češnjevca – 10 dag čebule; – 5 dag česna; – 15 dag paprike; – 20 dag bučk; – nasekljan peteršilj – po okusu; – 1,5 dl olja – sol; – poper.

Zelenjavo narežemo na kocke. Podušimo jo v ponvi na razgretem olju. Ko se zmehča, dodamo še koščke očiščenega kuhanega ribjega mesa. Ko so koščki ribjega mesa zdušeni, dodamo še mocarelo in stepena jajca ter posolimo in popopravimo. Po vrhu jedi položimo tortiljo. Ko so jajca zakrknjena, na tortiljo položimo krožnik in jed obrnemo, da je tortilja spodaj, in damo nazaj v ponev ter pečemo še 10 minut.

Za pripravo tortilje potrebujemo:

– 60 do 70 dag moke; – vodo po potrebi; – sol.

Moko, vodo in sol zmešamo in pregnetemo, da dobimo mehko testo. Razdelimo ga v manjše okrogle hlebčke. Potem jih razvaljamo, da dobimo palačinke, ki jih popečemo na žaru ali v ponvi. Doma pripravljene ali kupljene tortilje lahko pripravimo z različnimi nadevi. Postrežemo jih lahko tako, da jih zvijemo ali kot prilogo k različnim jedem.

Ob jedi priporočamo rose suho vino, k jedi se poda tudi pivo.

*Recept pripravil: Gojko Škorič
Zabeležil: Borut Jerše*

Sredi Ljubljane se vedno živijo sulci, (foto: Jure Ušeničnik Schifferstein)